

KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2011. godini

Podgorica, jun 2012

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. METODOLOGIJA.....	4
2.1. Pravni osnov.....	4
2.2. Prikupljanje podataka.....	4
2.3. Prikaz podataka.....	5
2.4. Definicije i objašnjenja.....	5
3. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U CRNOJ GORI U 2011. GODINI.....	6
3.1. Državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa osnovnim makroekonomskim indikatorima.....	6
3.2. Dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa zemljama članicama Evropske unije u 2010. godini.....	7
4. IZVJEŠTAJ PO KATEGORIJAMA DRŽAVNIH POMOĆI.....	8
4.1. Horizontalna državna pomoć.....	11
4.2. Sektorska državna pomoć.....	12
4.3. Regionalna državna pomoć.....	14
5. PREGLED DRŽAVNIH POMOĆI U POLJOPRIVREDI.....	15
6. DRŽAVNA POMOĆ PO REGIONIMA.....	15
6.1. Državna pomoć po opštinama.....	16
7. VRSTE (INSTRUMENTI) DODJELE DRŽAVNE POMOĆI.....	17
7.1. Državne garancije kao instrument pomoći.....	19
8. ANALIZA EFEKATA DODIJELJENE DRŽAVNE POMOĆI.....	21
8.1. Razlozi i osnov za analizu efekata.....	21
8.2. Analiza efekata.....	21
9. REZIME.....	36
 Prilog A - Informaciju o privrednim subjektima koji su bili korisnici državne pomoći u 2011. godini.....	 39

1. UVOD

Od stupanja na snagu Odluke Savjeta ministara Evropske unije o Evropskom partnerstvu, napredak Crne Gore u evropskim integracijama se prati, između ostalog, i na osnovu stepena ispunjenja preporuka koje ovaj dokument sadrži. Jedna od preporuka je i izgradnja transparentnog sistema državne pomoći, kao prvog koraka ka uspostavljanju kontrole u ovoj oblasti.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Crne Gore, s druge strane (u daljem tekstu: SSP), Crna Gora je preuzela obavezu usvajanja pravnog okvira za kontrolu državne pomoći, usklađenog sa pravnim tekovinama Evropske unije (*acquis communautaire*) u ovoj oblasti.

Na ovaj način je omogućena efikasna prethodna (*ex ante*) i naknadna (*ex post*) kontrola svih novih mjera državne pomoći, kao i usaglašavanje već postojećih mjera sa pravilima koja budu uspostavljena, što će imati pozitivne efekte u kreiranju ekonomske politike, racionalnom planiranju budžeta i vođenju odgovarajuće politike regionalnog razvoja.

Ovaj izvještaj je peti ove vrste do sada, i sadrži podatke i informacije za 2011. godinu. Izvještaj je baziran na informacijama dobijenim od strane davalaca državne pomoći, tj. od strane Ministarstava i organa lokalne samouprave. Pravni osnov za izradu ovog izvještaja predstavlja Zakon o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 74/09 i 57/11) (u daljem tekstu: Zakon). Metodologija izrade godišnjeg izvještaja propisana je Pravilnikom o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 32/10 i 22/12) (u daljem tekstu: Pravilnik). U skladu sa Zakonom i obavezama iz SSP-a, ovaj izvještaj biće dostavljen Vladi i Skupštini Crne Gore, nakon čega će biti poslat i Evropskoj komisiji.

Evropski savjet i Evropska komisija naglašavaju potrebu smanjenja nivoa državne pomoći obzirom da državna pomoć može predstavljati prijetnju nesmetanom funkcionisanju tržišta. U mnogim slučajevima, dodjela državne pomoći smanjuje ekonomski napredak i slabi konkurentnost poslovanja.

U skladu sa praksom Evropske unije, Crna Gora je uspostavila sistem za mjerenje učinka odnosno efikasnosti dodijeljene državne pomoći. U tu svrhu, Ministarstvo finansija je izmijenilo Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći, koji obavezuje davaoce državne pomoći da dostave očekivane i ostvarene rezultate/efekte dodijeljene državne pomoći, tj. da izvještavaju o postignutom uspjehu prijavljenih i dodijeljenih državnih pomoći. Imajući u vidu navedeno, Izvještaj za ovu godinu uključuje ocjenu i analizu efekata dodijeljene državne pomoći.

Metodologija koja se koristi u Evropskoj uniji i njenim državama članicama u pripremanju godišnjih izvještaja o dodijeljenim pomoćima korišćena je u pripremi inventara (popisa) dodijeljene državne pomoći u 2011. godini. Inventar (popis) državne pomoći je posebna, unaprijed određena tabela sa podacima o dodijeljenim državnim pomoćima, i predstavlja bazu podataka za pripremanje godišnjeg izvještaja.

Konsolidovani Inventar (popis) državne pomoći je dostupan na internet stranici Komisije za kontrolu državne pomoći www.kkdp.me.

2. METODOLOGIJA

2.1. Pravni osnov

U cilju sprovođenja efikasne kontrole nad dodjelom državne pomoći, Crna Gora je usvojila pravni okvir koji čine sljedeći propisi:

- Zakon o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br.74/09 i 57/11)
- Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 27/10 i 34/11);
- Uredba o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 27/10 i 34/11);
- Uredba o načinu vođenja evidencije o državnoj pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 27/10 i 34/11);
- Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 31/10 i 22/12);i
- Izvještaji za 2008, 2009 i 2010.

Oblast državne pomoći u Evropskoj uniji regulisana je čl. 107-109 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (u daljem tekstu: Ugovor). Na osnovu odredbi člana 107 stav 1 Ugovora i u skladu sa Zakonom i SSP-om, državna pomoć predstavlja svaku pomoć koja:

- je dodijeljena iz javnih sredstava,
- je selektivna,
- predstavlja ekonomsku prednost određenom privrednom subjektu, sektoru ili regionu ili proizvodnji određenih proizvoda ili pružanju određenih usluga i na taj način narušava ili prijeti da naruši konkurenciju na tržištu; i
- utiče na međunarodnu trgovinu.

Prema metodologiji Evropske komisije, državnom pomoći se ne smatra pomoć dodijeljena korisnicima koji nijesu privredni subjekti, odnosno koji ne obavljaju djelatnost proizvodnje i/ili prometa robe i/ili vršenja usluga na tržištu.

U skladu sa navedenim, Izvještaj za 2011. godinu ne sadrži podatke o pomoći:

- dodijeljenoj domaćinstvima, invalidnim licima, za infrastrukturne projekte (ukoliko je pristup infrastrukturi obezbijeđen za sve potencijalne korisnike pod jednakim uslovima);
- koja ima karakter opštih mjera i dostupna je svim subjektima pod istim uslovima (kvote, javne nabavke, tehnički standardi, opšte mjere poreske politike),
- za potrebe odbrane.

2.2. Prikupljanje podataka

Izvještaj sadrži podatke o državnim pomoćima dodijeljenim korisnicima u Crnoj Gori. Davaoci državnih pomoći su objedinili podatke o dodijeljenim individualnim i pomoćima dodijeljenim u okviru šema državnih pomoći. Ovi podaci poslani su Odjeljenju za pripremu državne pomoći i Komisiji za kontrolu državne pomoći, gdje su obrađeni u skladu sa važećom metodologijom.

Ovogodišnji izvještaj uključuje procjenu bruto domaćeg proizvoda (u daljem tekstu: BDP) dobijenog, kao i podatke o javnim rashodima dobijene od strane Ministarstva finansija.

Učešće državne pomoći u BDP-u je 2,03% u 2011. godini.

2.3. Prikaz podataka

Davaoci državne pomoći dostavili su izvještaje o dodijeljenim državnim pomoćima po kategorijama, namjeni i vrstama (instrumentima).

Izvještaj sadrži konsolidovane podatke po kategorijama i vrsti (instrumentu) dodijeljene državne pomoći u prethodnoj godini. Treba napomenuti da Izvještaj obuhvata samo ona javna sredstva koja predstavljaju državnu pomoć u skladu sa Zakonom.

Državna pomoć dodijeljena u sektoru poljoprivrede prikazana je posebno, u skladu sa članom 73(9) SSP-a i članom 1 stav 2 Zakona.

2.4. Definicije i objašnjenja

Državna pomoć su rashodi, umanjeni prihodi ili umanjenje imovine države, odnosno opštine, kojom se narušava ili može narušiti slobodna konkurencija na tržištu i koja može uticati na trgovinu između Crne Gore i Evropske Zajednice ili države članice Centralno-evropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA), dovođenjem u povoljniji tržišni položaj određenih privrednih subjekata, proizvoda ili usluga. Namjena državne pomoći je da finansira i sufinansira programe privrednih subjekata koji se bave tržišnom proizvodnjom roba i usluga radi sticanja konkurentne prednosti.

Državna pomoć je:

- **individualna** kada je pomoć dodijeljena određenom korisniku za određenu namjenu ili određeni projekat, kao i na osnovu šeme; ili
- **šema** na osnovu koje državna pomoć može biti dodijeljena potencijalnim korisnicima na osnovu opštih uslova utvrđenih u šemi, kao i akt na osnovu kojeg je državna pomoć, koja nije uslovljena određenim projektom korisnika, dodijeljena na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu.

U Crnoj Gori, državna pomoć se dodjeljuje iz **državnog budžeta** kroz različite vrste (instrumente) koji mogu biti direktni (najčešće subvencije) ili indirektni (npr. fiskalne olakšice, garancije itd.).

U skladu sa Zakonom, **davaoci** državne pomoći definisani su kao organi državne uprave, organi lokalne uprave i pravna lica koje upravljaju i raspolažu prihodima uvedenim zakonom i na osnovu zakona.

Korisnik državne pomoći je pravno ili fizičko lice koje u obavljanju djelatnosti proizvodnje, prometa robe, odnosno pružanja usluga na tržištu, koristi državnu pomoć.

3. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U CRNOJ GORI U 2011. GODINI

3.1. Državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa osnovnim makroekonomskim indikatorima

Tabela 1: Ukupna državna pomoć u odnosu na makroekonomske pokazatelje

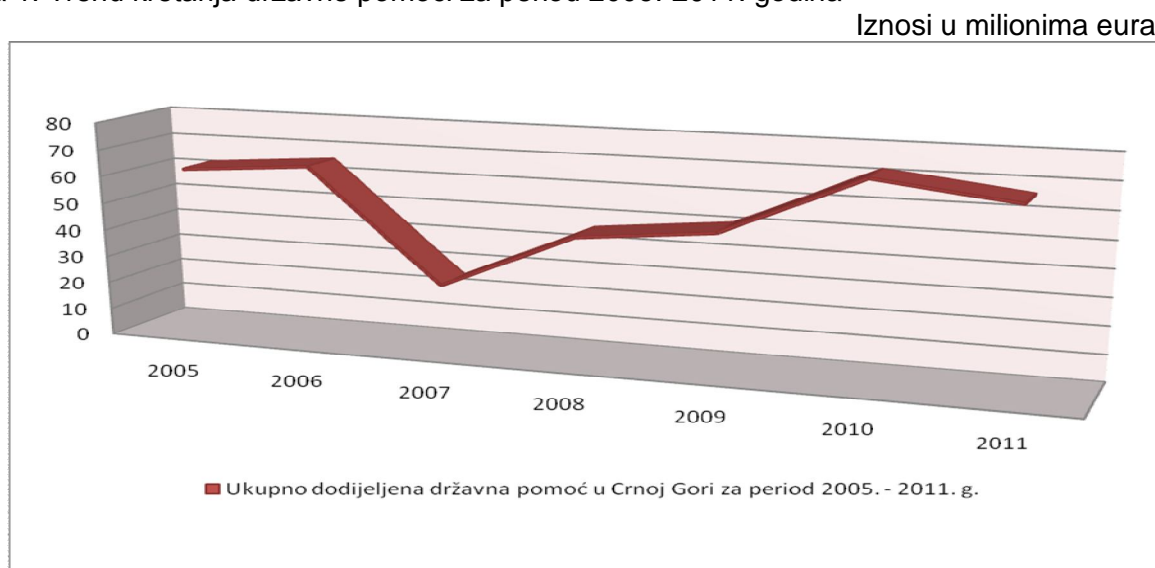
Indikator	Jedinica mjere	2009	2010	2011
Državna pomoć	miliona eura	50,553	71,922 ²	66,441
BDP	miliona eura	2.980,967	3.103,855 ²	3.273,000 ³
Učešće državne pomoći u BDP-u	%	1,70	2,32	2,03
Javni rashodi ⁴	miliona eura	1.524,04	1.425,96	1.403,17
Učešće državne pomoći u javnim rashodima	%	3,32	5,04	4,74
Zaposleni ⁵	broj	174 152	161 742	163 182
Državna pomoć po zaposlenom	euro	290,28	444,67	407,16
Stanovništvo ⁴	broj	630 095	632 922	620 029
Državna pomoć po glavi stanovnika	euro	80,23	113,63	107,16

U Tabeli 1. prikazani su podaci o ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za prethodne tri godine (uključujući sektor poljoprivrede i ribarstva, sektor saobraćaja i anti-krizne mjere) u odnosu na osnovne makroekonomske pokazatelje. Procenat državne pomoći u BDP-u smanjen je sa 2,32% u 2010 na 2,03% u 2011. godini. Apsolutni iznos dodijeljene državne pomoći u 2011. godini je manji za 7,62% u odnosu na 2010. godinu.

U 2011. godini dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori iznosila je 66.441.062,09 eura.

Iako Izvještaj sadrži podatke za 2009., 2010. i 2011. godinu, grafikon koji slijedi pokazuje trend državnih pomoći u Crnoj Gori od 2005. godine, od kada postoje uporedni podaci na osnovu kojih se prati dodjela državnih pomoći.

Slika 1: Trend kretanja državne pomoći za period 2005.-2011. godina

² Ažuriranje na osnovu zvaničnih podataka Monstata i podataka iz Zakona o završnom računa budžeta

³ Procjena Ministarstva finansija

⁴ izvor podataka: Ministarstvo finansija

⁵ Izvor podataka: Monstat

U tabeli 2 prikazani su podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za prethodne tri godine (isključujući sektor poljoprivrede i ribarstva, sektor saobraćaja i antikrizne mjere) u odnosu na osnovne makroekonomske pokazatelje.

Tabela 2: Državna pomoć (bez sektora poljoprivrede i ribarstva, saobraćaja i antikriznih mjera) u odnosu na makroekonomske pokazatelje

Indikator	Jedinica mjere	2009	2010	2011
Državna pomoć	miliona eura	43,638	65,234 ⁶	58,071
BDP	miliona eura	2.980,967	3.103,855	3.273,000 ⁷
Učešće državne pomoći u BDP-u	%	1,46	2,10	1,77
Javni rashodi ⁸	miliona eura	1.524,04	1.425,96	1.403,17
Učešće državne pomoći u javnim rashodima	%	2,86	4,58	4,14

3. 2. Dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u poređenju sa zemljama članicama Evropske unije u 2010. godini

Tabela 3: Ukupna državna pomoć (bez sektora poljoprivrede i ribarstva, saobraćaja i antikriznih mjera) u EU 27, državama članicama, Hrvatskoj i Crnoj Gori

Država članica	Ukupna državna pomoć bez sektora poljoprivrede i ribarstva, saobraćaja i antikriznih mjera	
	mil. eura	BDP učešće %
CG 2010	65,23	2,10%
*CG 2011	58,07	1,77%
Hrvatska 2010	528,4	1,15%
EU-27	61.038,31	0,50%
Belgija	1.833,91	0,52%
Bugarska	13,92	0,04%
Češka Republika	945,58	0,65%
Danska	1.950,59	0,83%
Njemačka	14.694,72	0,59%
Estonija	14,06	0,10%
Irska	867,41	0,56%
Grčka	1799,53	0,78%
Španija	4.328,53	0,41%
Francuska	12.593,68	0,65%
Italija	3.328,12	0,21%
Kipar	88,59	0,51%
Letonija	71,53	0,40%
Litvanija	80,70	0,29%
Luksemburg	74,98	0,18%
Mađarska	1.907,25	1,94%
Malta	69,81	1,12%

⁶ Ažuriranje na osnovu zvaničnih podataka Monstata i podataka iz Zakona o završnom računa budžeta

⁷ Procjena Ministarstva finansija

⁸ izvor podataka: Ministarstvo finansija

Holandija	1.911,31	0,32%
Austrija	2.056,56	0,72%
Poljska	2.545,22	0,72%
Portugalija	1.547,25	0,90%
Rumunija	205,53	0,17%
Slovenija	318,75	0,89%
Slovačka	241,28	0,37%
Finska	774,37	0,43%
Švedska	2.643,51	0,76%
Velika Britanija	4131,62	0,24%

U tabeli 3. prikazani su podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći u 2010. godini (ažurirani u jesen 2011. godine), prema poslednjim raspoloživim podacima.

4. IZVJEŠTAJ PO KATEGORIJAMA DRŽAVNIH POMOĆI

Prema metodologiji Evropske unije, državna pomoć se, prema primarnim ciljevima dodjele, dijeli na sljedeće kategorije:

- Horizontalnu državna pomoć,
- Sektorsku državna pomoć, i
- Regionalnu državna pomoć.

Horizontalna državna pomoć namijenjena je većem broju korisnika, bez davanja prednosti ranije određenim (poznatim) ekonomskim aktivnostima, privrednim društvima, proizvodima i uslugama i na taj način narušava konkurenciju u manjem obimu nego sektorske pomoći.

Sektorska državna pomoć je namijenjena tačno utvrđenim aktivnostima i sektorima, narušavajući ili prijeteći da naruši konkurenciju na tržištu u većem obimu. Upravo iz razloga selektivnosti kod dodjele ove vrste pomoći, a naročito kada se radi o tzv. sektorima čelika, uglja, sintetičkih vlakana i brodogradnje, EU primjenjuje posebna pravila. Imajući u vidu navedeno, ova pravila su ugrađena u posebne protokole SSP-a.

Regionalna državna pomoć se dodjeljuje sa ciljem podsticanja privrednog razvoja nerazvijenih, odnosno manje razvijenih regiona, prije svega onih u kojima je životni standard izuzetno nizak ili u kojima vlada velika nezaposlenost. Ova kategorija državne pomoći se dodjeljuje privrednim subjektima u regionima gde se ulaganja smatraju opravdanim zbog postojanja ekonomskih, prirodnih, socijalnih i/ili drugih nedostataka.

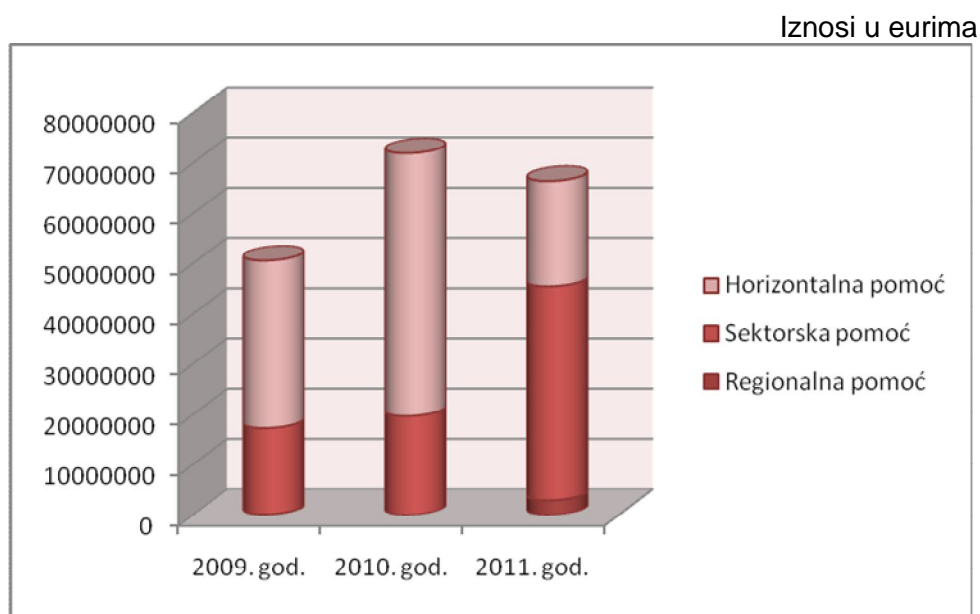

Tabela 4: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2009., 2010. i 2011. godini po kategorijama

Iznosi u milionima eura

Kategorija	2009.	Učešće%	2010.	Učešće%	2011.	Učešće%
1.Horizontalne pomoći	33,265	65,80	52,207	72,59	20,943	31,52
Obuka	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Zapošljavanje	1,056	2,09	0,446	0,62	0,416	0,63
MSP	0,591	1,17	0,917	1,27	1,366	2,06
Sanacija i restrukturiranje	31,302	61,92	50,774	70,60	18,909	28,46
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,00	0,020	0,03	0,000	0,00
Zaštita životne sredine	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Istraživanje i razvoj	0,000	0,00	0,000	0,00	0,209	0,31
Ostale pomoći	0,315	0,62	0,050	0,07	0,044	0,07
2.Sektorske državne pomoći	17,147	33,92	19,714	27,41	42,564	64,06
Rudarstvo	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Čelik	5,072	10,03	5,576	7,75	30,241	45,52
Saobraćaj	0,000	0,00	0,000	0,00	3,511	5,28
Poljoprivreda i ribarstvo	3,055	6,04	2,934	4,08	1,668	2,51
Kultura i informisanje	5,159	10,21	7,451	10,36	3,952	5,95
Brodogradnja	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
Finansijske usluge	3,860	7,64	3,753	5,22	3,191	4,80
Ostali sektori	0,000	0,00	0,000	0,00	0,000	0,00
3.Regionalna pomoć	0,141	0,28	0,000	0,00	2,935	4,42
Ukupno	50,553	100,00	71,922	100,00	66,441	100,00

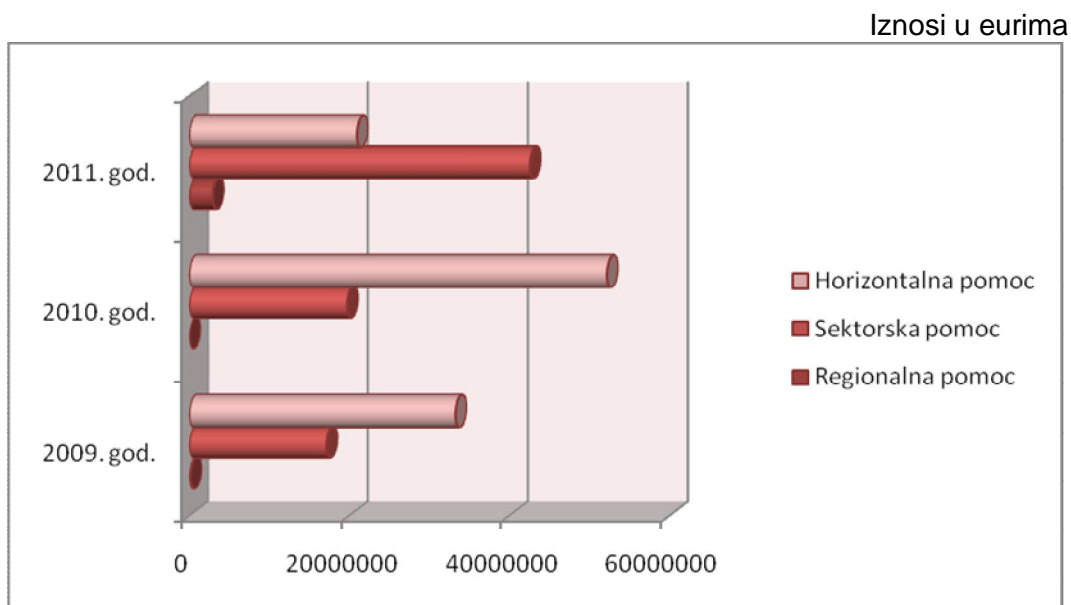
Slika 2: Struktura ukupne državne pomoći u Crnoj Gori u 2009., 2010. i 2011. godini

Podaci iskazani u Tabeli 4. i na Slikama 2. i 3. o učešću pojedinih kategorija državne pomoći u ukupnom iznosu dodijeljene državne pomoći u Crnoj Gori, pokazuju da je u 2011. godini, u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći učešće horizontalne pomoći 31,52%, sektorske 64,06% i regionalne 4,42%.

U odnosu na 2010. godinu, u 2011. godini je značajno povećano učešće sektorskih pomoći iz razloga aktiviranja garancije izdate Željezari Nikšić.

Slika 3: Struktura državne pomoći u Crnoj Gori u 2009., 2010. i 2011. Godini

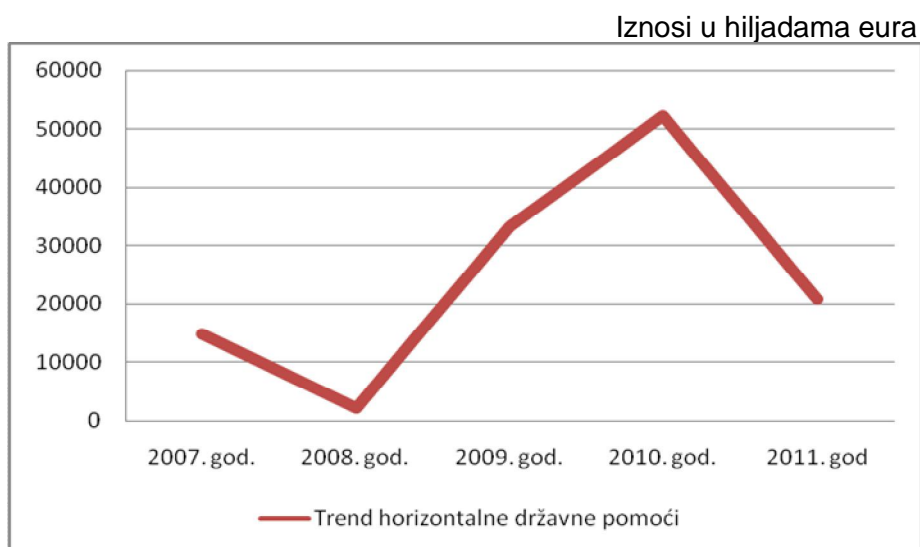

4.1. Horizontalna državna pomoć

Tabela 5: Horizontalna državna pomoć u Crnoj Gori u 2009, 2010. i 2011. godini

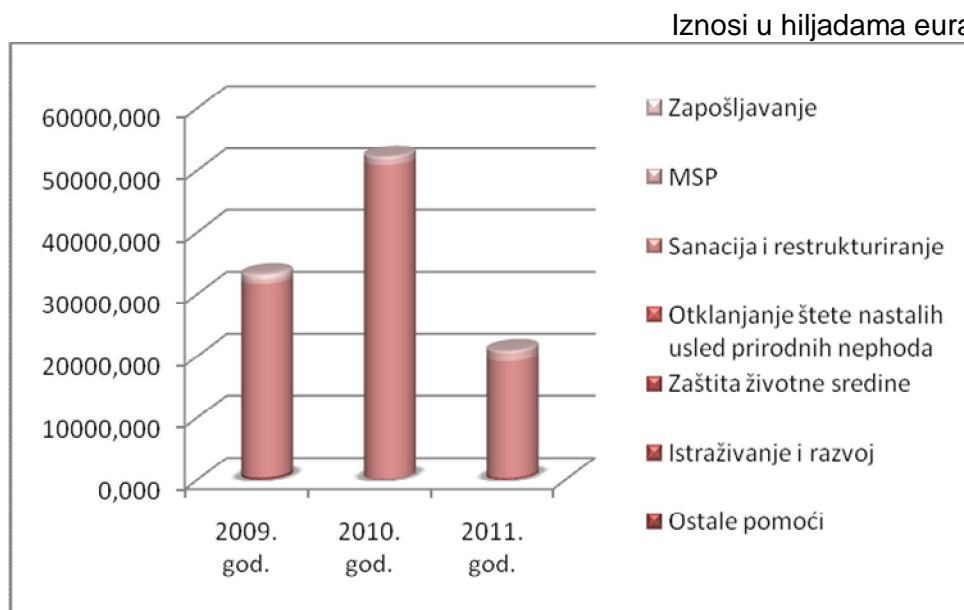
Iznosi u hiljadama eura					
Vrsta horizontalne državne pomoći	2009. god.	2010. god.	2011. god.	Indeks 10/09	Indeks 11/10
Obuka	0,000	0,000	0,000	-	-
Zapošljavanje	1.055,807	446,286	415,523	42,27	93,11
MSP	591,858	916,610	1.366,377	154,87	149,07
Sanacija i restrukturiranje	31.302,590	50.773,866	18.908,550	162,20	37,24
Otklanjanje štete nastalih usled prirodnih nephoda	0,000	20,000	0,000	-	-
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	-	-
Istraživanje i razvoj	0,000	0,000	208,660	-	-
Ostale pomoći	315,335	50,415	43,600	15,99	86,48
Ukupno	33.265,590	52.207,177	20.942,710	156,94	40,11

Slika 4: Trend horizontalne pomoći

Prema podacima iskazanim u Tabeli 5, učešće horizontalne državne pomoći je u 2011. godini u odnosu na 2009. godinu smanjeno za 37,04%, odnosno za 59,89% u odnosu na 2010. godinu.

Slika 5: Struktura horizontalne državne pomoći u 2009., 2010. i 2011. godini

U izvještaju postoji kategorija ostale pomoći, koja podrazumijeva pomoći kojima namjena nije mogla biti identifikovana po kategorijama.

Evidentan je i dalje visok udio dodijeljene državne pomoći za spašavanje i restrukturiranje. Prema prijavama resornog ministarstva za ovu namjenu je dodijeljeno 18.908.550,38 eura, odnosno 28,46% od ukupno dodijeljenog iznosa državne pomoći.

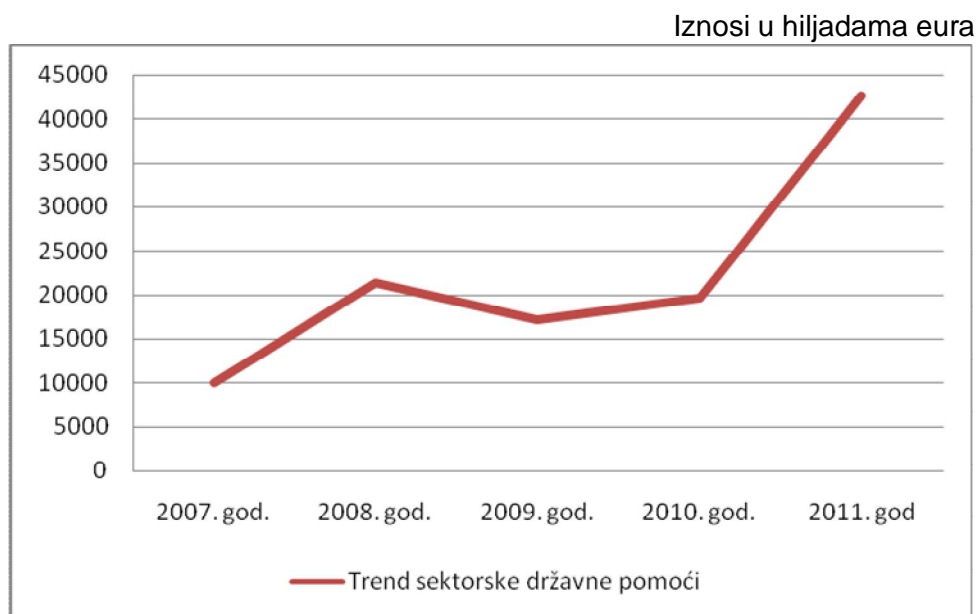
4.2. Sektorska državna pomoć

Tabela 6: Sektorska državna pomoć u Crnoj Gori u 2009., 2010. i 2011. godini

Iznosi u milionima eura

Sektor	2009. god.	2010. god.	2011. god.	Index 10/09	Index 11/10
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	-	-
Čelik	5,072	5,576	30,241	109,94	542,33
Saobraćaj	0,000	0,000	3,511	-	-
Poljoprivreda i ribarstvo	3,055	2,934	1,668	96,05	56,84
Kultura i informisanje	5,159	7,451	3,952	144,43	53,05
Brodogradnja	0,000	0,000	0,000	-	-
Finansijske usluge	3,860	3,753	3,191	97,23	85,03
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	-	-
Ukupno	17,146	19,714	42,564	114,98	215,90

Slika 6: Trend sektorske državne pomoći

Apsolutni iznos dodijeljene sektorske državne pomoći u 2011. godini je 115,90% veći u odnosu na 2010. godinu i 148,23% veći u odnosu na 2009. godinu.

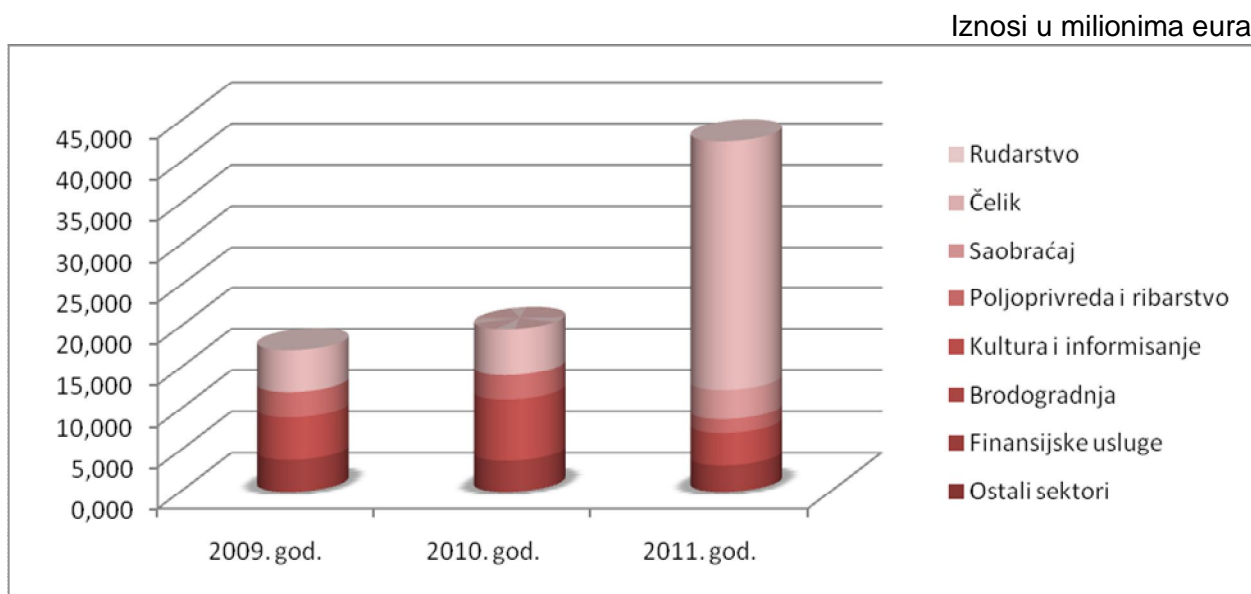
Državna pomoć sektoru čelika dodijeljena je na osnovu Plana restrukturiranja Željezare Nikšić koji je Komisija za kontrolu državne pomoći ocijenila usklađenim sa Zakonom (Rješenje br. 01-5/1 od 3. februara 2010. godine). Privredni sud je na predlog radnika Željezare, a zbog neisplaćenih zarada zaposlenima, 15. aprila 2011. godine uveo stečaj u Željezaru. Pokretanje stečaja je imalo za posljedicu aktiviranje garancije izdate u korist Željezare Nikšić. Na ime aktiviranja garancije država je platila 32.922.888,9 eura, od čega 26,3 miliona eura na ime glavnice i 6.622.888,90 eura na ime pripadajućih troškova.

Državna pomoć u finansijskom sektoru dodijeljena je na osnovu dvije šeme, i to:

- "Program otklanjanja štetnih uticaja i zaštite bankarskog sektora od posljedica svjetske ekonomske krize i očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti"; i
- "Garancijske i kreditne šeme".

Davalac državne pomoći za obje šeme je Ministarstvo finansija.

Slika 7: Struktura sektorske državne pomoći u Crnoj Gori u 2009., 2010. i 2011. godini

4.3. Regionalna državna pomoć

Regionalna državna pomoć se dodjeljuje u cilju podsticanja razvoja manje razvijenih, odnosno nerazvijenih područja (regiona i jedinica lokalne samouprave) i usmjerena je na ublažavanje strukturnih problema i regionalne neravnomyjernosti u razvoju. Ova kategorija državne pomoći podrazumijeva mjere koje podstiču ekonomsku aktivnost, sa ciljem smanjenja ekonomskih, prirodnih, socijalnih i drugih razlika u tim područjima.

U 2011. godini, regionalna pomoć je iznosila 2.934.835,44 eura.

Tabela 7: Regionalna državna pomoć u Crnoj Gori u 2009., 2010. i 2011. godini

Iznosi u milionima eura

Pokazatelj	2009	2010	2011	Indeks 10/09	Indeks 11/10
Regionalna državna pomoć	0,141	0,000	2,935	-	-

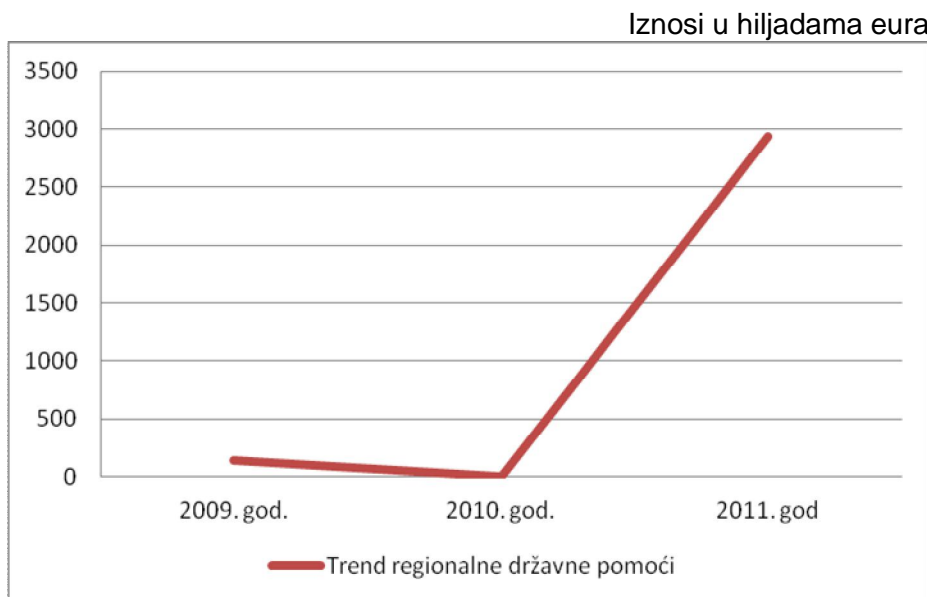
Na osnovu Programa pomoći emiterima/elektronskim medijima Ministarstvo kulture je dodijelilo pomoć u iznosu od 2.148.174,81 eura. Osnovni cilj koji se želio postići navedenim programom jeste uspostavljanje finansijske održivosti medija i samim tim očuvanje pluralizma medija i informacija, kao bitnog uslova za ukupan razvoj Crne Gore.

Ovaj problem prepoznat je od strane Evropske komisije, koja u Analitičkom izvještaju, pratećem dokumentu Mišljenja evropske komisije o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji, između ostalog, ističe da je „medijska panorama raznovrsna i pluralistična, iako je finansijska održivost medija često slaba“. Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo kulture je podnijelo Program, a Komisija svojim rješenjem (akt broj 01-19/1 od 23. februara 2011. godine) isti ocijenila usklađenim sa Zakonom.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva podnijelo je Komisiji na ocjenu program pomoći Kontejnerskom terminalu AD Bar. Navedenim programom predviđeno je uzimanje kredita od EBRD-a radi rešavanja pitanja viška zaposlenih i obezbjeđenja kapitalne investicije, a u cilju stvaranja pretpostavki za uspješnu privatizaciju privrednog društva. U 2011. godini povučeni iznos

kredita od EBRD-a je bio cca 4 miliona eura. Budući da je Vlada Crne Gore za iznos navedenog kredita izvršila dokapitalizaciju Kontejnerskog terminala, kredit je obračunat kao ekvivalent subvencije (787.000,00 eura).

Slika 8: Trend regionalne državne pomoći

5. PREGLED DRŽAVNIH POMOĆI U POLJOPRIVREDI

Izvještaj za 2011. godinu sadrži i podatke o dodijeljenim državnim pomoćima u sektoru poljoprivrede. Državna pomoć dodijeljena sektoru poljoprivrede je posebno prikazana, u skladu sa članom 73(9) SSP-a i članom 1 stav 2 Zakona, koji kaže da se ovaj zakon ne primjenjuje za namjene podsticaja razvoja poljoprivrede i ribarstva.

Izvještaj takođe sadrži pregled pomoći datih od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, na osnovu Agrobudžeta. Ukupno dodijeljena državna pomoć po ovom osnovu u 2011. godini iznosi 1.487.938,79 eura. Pomoć je data za sljedeće namjene:

- Podrška mljekarskom sektoru u iznosu od 637.281,82 eura
- Podrška klaničnoj industriji u iznosu od 62.080,00 eura
- Podrška ratarskoj proizvodnji u iznosu od 77.554,00 eura
- Podrška podizanju višegodišnjih zasada u ukupnom iznosu od 49.975,00 eura
- Podrška unaprjeđenju kvaliteta proizvoda u iznosu od 38.121,94 eura
- Podrška intervencijama na tržištu u iznosu od 522.752,79 eura
- Podrška razvoju sektora morskog ribarstva i marikulture u iznosu od 100.173,24 eura.

6. DRŽAVNA POMOĆ PO REGIONIMA

Vlada Crne Gore je u martu mjesecu donijela Odluku o mapi regionalnih pomoći („Službeni list Crne Gore“, broj 22/12), kojom je cijela teritorija Crne Gore određena kao područje gdje je životni standard izuzetno nizak ili gdje postoji velika nezaposlenost. Maksimalni dozvoljeni intenzitet regionalne pomoći, izražen u bruto ekvivalentu pomoći, shodno navedenoj odluci, za velika društva iznosi 50%, za srednja 60% i mala 70% vrijednosti investicije.

U daljem tekstu daje se tabelarni prikaz državne pomoći dodijeljene po regionima i opštinama, koristeći se klasifikacijom propisanom odredbama člana 4 Zakona o regionalnom razvoju

(„Službeni list Crne Gore“, br. 20/11 i 26/11). Napominjemo da se za pomoć dodijeljenu po programima ministarstava nauke, kulture i finansija nije sa preciznošću mogao utvrditi krajnji korisnik sredstava, pa samim tim ni region, odnosno opština kojoj je pomoć dodijeljena.

Tabela 8: Državna pomoć po regionima

	EUR	%
Primorski region:	2.007.654,56	3,02
Središnji region:	55.828.069,14	84,03
Sjeverni region:	2.971.753,69	4,47
Ostalo		8,65

6.1. Državna pomoć po opštinama

Tabela 9: Državna pomoć po opštinama

	EUR	%
Andrijevića	29.003,714	0,04
Bar	1.010.704,408	1,52
Berane	24.6440,310	0,37
Bijelo Polje	498.318,521	0,75
Budva	180.663,754	0,27
Cetinje	497.268,592	0,75
Danilovgrad	264.174,035	0,40
Herceg Novi	286.544,263	0,43
Kolašin	91.796,465	0,14
Kotor	353.475,127	0,53
Mojkovac	104.762,979	0,16
Nikšić	30.813.058,852	46,38
Plav	24.330,261	0,04
Plužine	1.509.867,729	2,27
Pljevlja	20.4518,778	0,31
Podgorica	24.253.567,657	36,50
Rožaje	225.285,570	0,34
Šavnik	10.511,089	0,02
Tivat	70.964,281	0,11
Ulcinj	105.302,728	0,16
Žabljak	26.918,271	0,04
ostalo ⁹	5.633.584,71	8,65
Ukupno	66.441.062,09	100%

⁹ Pomoć dodijeljena po programima Ministarstva nauke, Ministarstva kulture i Ministarstva finansija

7. VRSTE (INSTRUMENTI) DODJELE DRŽAVNE POMOĆI

Državna pomoć dodijeljena iz javnih sredstava, a u zavisnosti od vrste (instrumenta) dodjele, prikazuje se kao stvarni ili potencijalni javni rashod.

Suština svake dodijeljene državne pomoći je da predstavlja korist za primaoca državne pomoći i da se ta korist mjeri u odnosu na konkurente kojima ista nije dodijeljena. Krajnja finansijska korist za primaoca u velikoj mjeri zavisi od vrste (instrumenta) dodjele.

U 2011. godini državna pomoć u Crnoj Gori je dodjeljivana kao:

- subvencija;
- poreske olakšice (otpisi i odlaganja);
- učešće u udjelu u kapitalu (dokapitalizacija)
- povoljni zajmovi (kredit); i
- garancije.

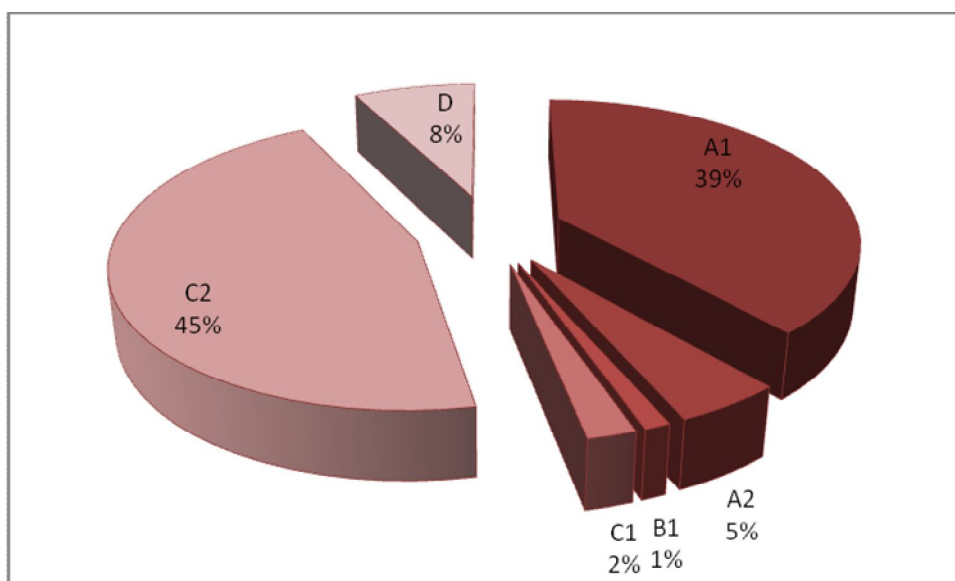
Primjena metodologije utvrđene Pravilnikom o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći je razlog što se, u nastavku ovog izvještaja, daje pregled vrsta (instrumenata) dodjele državne pomoći za 2011. godinu.

Tabela 10: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2011. godini prema vrstama (instrumentima) dodjele

Iznosi u milionima eura

Kategorija državne pomoći	A1	A2	B1	C1	C2	D	Ukupno
1.Horizontalna državna pomoć	17,843	0,000	0,000	1,477	0,000	1,623	20,944
Obuka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zapošljavanje	0,304	0,000	0,000	0,111	0,000	0,000	0,416
MSP	0,000	0,000	0,000	1,366	0,000	0,000	1,366
Sanacija i restrukturiranje	17,286	0,000	0,000	0,000	0,000	1,623	18,909
Odlaganje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Istraživanje i razvoj	0,209	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,209
Ostale pomoći	0,044	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,044
2.Sektorska državna pomoć	5,620	3,233	0,000	0,000	30,241	3,469	42,564
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Čelik	0,000	0,000	0,000	0,000	30,241	0,000	30,241
Saobraćaj	0,000	3,233	0,000	0,000	0,000	0,278	3,511
Poljoprivreda i ribarstvo	1,668	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,668
Kultura i informisanje	3,952	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,952
Brodogradnja	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Finansijske usluge	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,191	3,191
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
3.Regionalna državna pomoć	2,148	0,000	0,787	0,000	0,000	0,000	2,935
Ukupno	25,611	3,233	0,787	1,478	30,241	5,092	66,441

Slika 9: Struktura državne pomoći po instrumentima u 2011. godini

- A1 – donacije, subvencije kamata, otpisi dugova i umanjeni iznosi prilikom prinudnih poravnanja;
- A2 – poreske olakšice (otpisi, odlaganja plaćanja poreza i doprinosa);
- B1 – učešće u udjelu u kapitalu, uključujući konverziju duga u akcijski kapital;
- C1 – zajmovi sa kamatnim stopama nižim od kamatne stope na finansijskom tržištu i zajmovi privrednim društvima u poteškoćama;
- C2 – ostale pomoći
- D – garancije

Na slici 9 dat je prikaz procentualnog učešća pojedinih instrumenata u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći.

7.1. Državne garancije kao instrument pomoći

Shodno odredbama člana 5 Zakona, državnom pomoći se ne smatra garancija države za zajam korisniku, koji u posljednje dvije godine koje prethode davanju garancije, nije u finansijskim izvještajima iskazao rast gubitka, smanjenje prihoda, rast zaliha na skladištu, smanjenje priliva gotovine, rast zaduženosti i smanjenje vrijednosti imovine, pod uslovima da:

- korisnik zajma može na finansijskom tržištu dobiti zajam pod tržišnim uslovima;
- se garancija države daje za određeni iznos kredita, na određeno vrijeme;
- iznos garancije ne pokriva više od 80% kreditne obaveze;
- se za garanciju zaračunava tržišna cijena.

U svim slučajevima u kojima nisu kumulativno ispunjeni navedeni uslovi, državna garancija predstavlja pomoć koja se računa na osnovu posebne metodologije. Navedena metodologija sadržana je u odredbama člana 4 Uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći.

Kod pojedinačnih garancija element pomoći se računa kao razlika između tržišne cijene garancije i cijene koja je stvarno plaćena za garanciju. Međutim, kada se tržišna cijena garancije ne može odrediti, element pomoći računa se kao protivvrijednost pomoći u obliku kredita pod povoljnim uslovima, odnosno kao razlika između tržišne kamate koju bi privredno društvo platilo bez državne garancije i kamate po kojoj je kredit dobijen zahvaljujući državnoj garanciji, a nakon odbitka svih

plaćenih premija. Državna garancija u cijelokupnom iznosu, odnosno u iznosu kojim se garantuje za određeni kredit smatraće se državnom pomoći kada:

- postoji vjerovatnoća da korisnik kredita pokrivenog državnom garancijom neće biti u mogućnosti da vrati taj kredit;
- je aktivirana zbog nemogućnosti korisnika kredita da ga vraća, i država preuzima otplatu kredita; i
- otplatu nedospjele kreditne obaveze preuzima država uz otpis duga korisniku kredita.

Rješenja iz člana 4 navedene uredbe sadržana su u Obavještenju Komisije o primjeni članova 87 i 88 Ugovora o osnivanju EZ na državnu pomoć u obliku garancija (2008/C 155/02).

Tabela 11: Državne garancije kao element pomoći

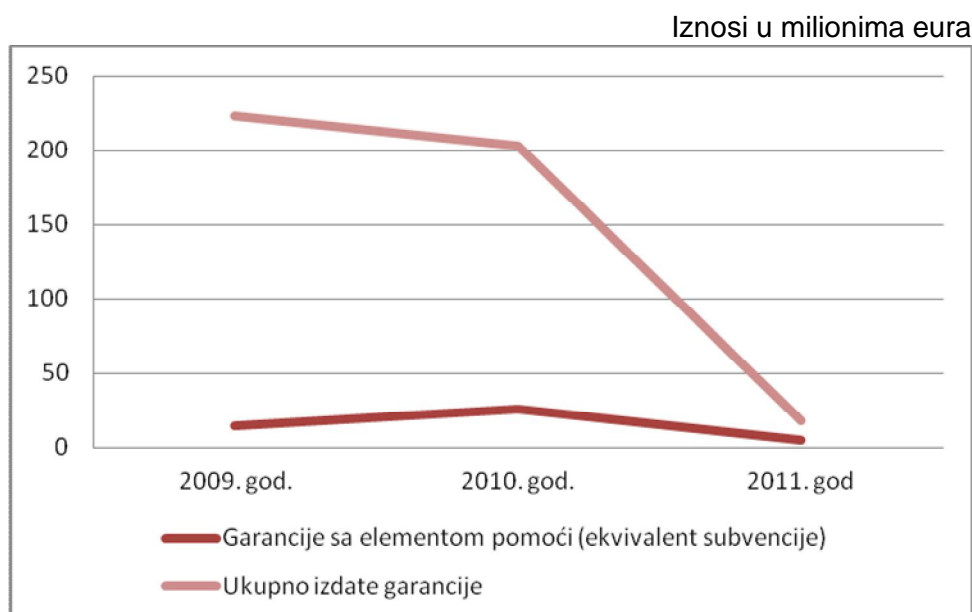
Iznosi u milionima eura			
DRŽAVNE GARANCIJE	2009	2010	2011
Ukupno izdate garancije	223,199	203,410	18,170
Garancije sa elementom pomoći (ekvivalent subvencije)	14,062	25,577	5,092
Aktivirane garancije	-	-	30,241

U 2011. godini aktivirana je garancija za Ugovor zaključen između Željezare Nikšić i Credit Suisse, u visini od 26.300.000,00 eura. Aktiviranjem garancije, Vlada Crne Gore je platila iznos od 32.922.888,00 eura od čega 26.300.000,00 eura glavnice i 6.622.888,9 eura pripadajućih troškova.

Garancija izdata industriji čelika je u Rješenju Komisije za kontrolu državne pomoći (akt broj 01-5/1 od 3. februara 2010. godine) računata kao ekvivalent subvencije (2.682.225,7 eura) i prikazana u Godišnjem izvještaju za 2010. godinu, pa se radi izbjegavanja dvostrukog prikazivanja istih podataka, državna garancija aktivirana u 2011. godini prikazuje kao razlika između plaćenog iznosa nastalog aktiviranjem garancije i iznosa obračunatog kao ekvivalent subvencije (30.240.663,2 eura).

U 2011. godini vidljiv je pozitivan trend u smislu smanjenja iznosa izdatih državnih garancija sa elementom pomoći. Iznos državnih garancija sa elementom pomoći u 2011. godini manji je za 63,79% u odnosu na 2009. godinu, odnosno 80,09% u odnosu na 2010. godinu.

Slika 10: Trend ukupno izdatih garancija i garancija sa elemntom pomoći

8. ANALIZA EFEKATA DODIJELJENIH DRŽAVNIH POMOĆI

8.1. Razlozi i osnov za analizu efekata

Pravilnikom o izmjeni i dopunama pravilnika o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći koji je Ministarstvo finansija donijelo u aprilu 2012. godine, ustanovljena je obaveza davalaca državne pomoći da Komisiji za kontrolu državne pomoći, zajedno sa podacima o dodijeljenim državnim pomoćima, dostave podatke o očekivanim i ostvarenim efektima dodijeljene državne pomoći.

U većini zemalja članica Evropske unije pripremaju se različite vrste detaljnih i opisnih izvještaja. Crna Gora se odlučila za mjerenje očekivanih i ostvarenih efekata dodijeljene državne pomoći. Analiza efektivnosti dodijeljene državne pomoći sadrži dobru osnovu za donošenje odluka koje se odnose na implementaciju i sprovođenje individualnih i šema državnih pomoći.

Obaveza dostavljanja navedene analize od strane davalaca uvedena je po prvi put ove godine, i većinom je opisnog karaktera, zbog čega nisu mogli biti do kraja kvantifikovani efekti dodijeljenih državnih pomoći. Napominjemo da će Vlada u narednom periodu donijeti propis kojim će utvrditi obavezu postavljanja ciljeva, rokova i efekata (tzv. indikatora) prilikom prijavljivanja državne pomoći. Na ovaj način stvoriće se uslovi za egzaktnu analizu dodijeljene državne pomoći u skladu sa statističkim pravilima.

U daljem tekstu daje se sažet pregled ocjena efektivnosti dodijeljenih državnih pomoći u 2011. godini.

8.2. Analiza efekata¹⁰

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

- *Kontejnernski terminali i generalni tereti AD, Bar*

Opšti cilj pomoći dodijeljene kroz „Biznis plan AD Kontejnernski terminal i generalni tereti Bar“ je da se kroz organizacionu, upravljačku i funkcionalnu optimizaciju omogući povećanje ukupne efikasnosti poslovanja, konkurentnija pozicija Luke na transportnom tržištu kao i uklanjanje ograničenja za učešće privatnog sektora u pružanju lučkih usluga i u neophodnom investiranju u razvojne projekte.

Dodijeljena pomoć imala je za rezultat smanjenje viška zaposlenih, čime se, djelimično postigao optimalni broj zaposlenih. U oktobru 2009. godine broj zaposlenih bio je 1111 i bruto zarade su iznosile 729.924,15 eura, a 31. decembra 2011. godine, broj zaposlenih bio je 625 i bruto zarade su iznosile 479.946,57 eura. Smanjenjem broja zaposlenih uticalo se na smanjenje troškova za bruto zarade, čime se postiglo smanjenje učešća navedenog troška u ukupnim troškovima kompanije. Na ovaj način stvorena je mogućnost da kompanija odgovori ostalim obavezama koje proističu iz osnovne djelatnosti u poslovanju.

Sa stanovišta smanjenja broja zaposlenih dodijeljena pomoć je dala pozitivne efekte.

---

¹⁰ Dostavljene od strane davalaca

Ministarstvo ekonomije

- Model finansijskog restrukturiranja KAP-a

Model restrukturiranja KAP-a, koji je bio dostavljen na razmatranje Komisiji za kontrolu državne pomoći, predviđao je sljedeće aktivnosti za period 2009. – 2010. godina:

1. Smanjenje broja zaposlenih u KAP-u za 1055 radnika, i u kćerkama kompanijama za 594 radnika na račun Socijalnog programa koji predviđa dobrovoljni raskid radnog odnosa.
2. Rokovi realizacije Socijalnog programa: 2009. godina.
3. Broj zaposlenih u proizvodnji i administraciji u januaru 2010. godine - 1035.
4. Početak uvećanja obima proizvodnje aluminijuma – januar 2010. godine, i to:
  - 80,000 t aluminijuma u 2010. godini.
  - 100,000 t aluminijuma u 2011. godini.
  - 120,000 t aluminijuma počev od 2012. godini.
5. Nabavka glinice na spoljnom tržištu i razmatranje mogućnosti aktiviranja proizvodnje glinice u narednom periodu, u slučaju da cijena koštanja glinice bude manja od tržišne cijene.
6. Prodaja aluminijuma po sljedećoj formuli cijene (dol./t): LME + 3% + bonus za kvalitet
Informativno:

Bonus za kvalitet	
99,8%	20
99,7%	10
99,6%	-5
99,5%	-10
99,0%	-30

---

7. Potpisivanje dugoročnog ugovora o isporuci električne energije sa EPCG, sa vezivanjem za LME i kurs euro/dol. i davanje od strane Vlade subvencija za električnu energiju u iznosu 60 mil. eura u periodu 2009. - 2012. godine.
8. Planirani deficit novčanih sredstava (cash gap) za 4 godine, a zbog nedovoljnog iznosa subvencija za električnu energiju, iznose 28 mil. eura, za koji je bilo planirano da se izmiri iz sredstava od realizacije neoperativne aktive (kćerki kompanija KAP).
9. Reprogramiranje dugovanja prema bankama, dobavljačima i ostalim povjericima, između ostalog putem dobijanja kredita/reprogramiranja postojećih kredita uz garanciju države Crne Gore.
10. Ukupan iznos državne garancije po osnovu kredita – 135 mil. eura (63,32 mil. eura – zamjena garancije En+ po osnovu MTFFA, 21,7 mil. eura - za refinansiranje overdrafta kod CKB banke, 25 mil. eura – za finansiranje socijalnog programa, 3 mil. eura – za izmirenje dugovanja prema Montenegro Bonusu, 22 mil. eura – za finansiranje obrtnog kapitala i investicioni program).
11. Davanje subvencije od 5 mil. eura od strane Vlade za finansiranje socijalnog programa
12. Reprogramiranje duga po osnovu poreza i doprinosa na zarade za 2009. god. u iznosu od 8.8 mil. eura (plaćanje u 25 jednakih mjesečnih rata počev od januara 2010. g.)
13. Otpis duga po osnovu poreza na dobit za 2006. – 2007. godine i obračunate zatezne kamate u iznosu od 8 mil. eura
14. Otpis duga u iznosu od 83,3 mil. eura, uključujući 75,2 mil. eura – dug prema Vladi Crne Gore (Aneks 12 KPU), 6,1 mil. eura – stari dug za električnu energiju (na osnovu

Sporazuma broj 02-8819 i 02-9898), 2 mil. eura – dospjele obaveze po osnovu poreza koji su se obrazovali u periodu 31.07.2008 – 31.07.2009. godine.

15. Otpis od strane CEAC-a duga KAP-a po osnovu obračunate kamate i glavnice kredita u iznosu 40,4 mil. eura i 27,8 mil. dolara.

Sa stanjem na 30.11.2011. godine ostvareni su sljedeći rezultati:

1. Socijalni program - dobrovoljni prestanak radnog odnosa

Program dobrovoljnog prestanka radnog odnosa zaposlenih započeo je posljednjih dana decembra 2009. godine. Prilikom realizacije osnovnih plaćanja po osnovu socijalnog programa isplaćene su otpremnine za 1327 zaposlenih (od čega KAP – 780 zaposlenih i kćerke kompanije KAP-a - 547 zaposlenih). Povučeno je cjelokupan iznos kredita za optimizaciju broja radnika, koji je izdat pod državnom garancijom na iznos 25 mil. eura (11,3 mil. eura – RBN, 13,7 mil.eura - KAP i kćerke kompanije) i dodatno su za realizaciju Socijalnog programa utrošena 3 mil. eura (na račun pozajmica dobijenih od CEAC i sredstava stambenog fonda KAP). Otplatu dobijenog kredita u iznosu od 25 mil. eura u cjelosti vrši KAP, bez obzira što je dio kredita (11,3 mil.eur) potrošen na optimizaciju broja radnika u RBN-u. Sa stanjem na 30.11.2011. godine broj zaposlenih u KAP-u i kćerkama kompanijama je 1395, uključujući 44 zaposlena po ugovoru o djelu. Modelom restrukturiranja KAP-a bilo je predviđeno da broj zaposlenih u KAP-u na izvještajni datum bude 967, a u kćerkama je bilo predviđeno da taj broj bude sveden na nulu. Ukupna plaćanja po osnovu realizacije Socijalnog programa KAP-a i kćerki kompanija iznosila su 19,4 mil. eura (16,9 mil.eura - sredstva KAP-a i 2,5 mil. eura – sredstva Vlade).

2. Proizvodnja aluminijuma

Ostvareni obim proizvodnje aluminijuma za 2010. godinu iznosio je 81.969 t i 84.998 t za period januar - novembar 2011. godine.

Prosječna ostvarena cijena koštanja aluminijuma bez amortizacije za 2010. godinu je iznosila 2,261 dol./t i 2,497 dol./t za prvih 11 mjeseci 2011. godine, što je za 306 dol./t i 604 dol./t više nego što je planirano Modelom restrukturiranja za isti period, ali su troškovi poslovanja kompanije porasli usljed rasta cijena osnovnih sirovina i kašnjenja realizacije Socijalnog programa.

3. Prodaja aluminijuma

Od avgusta 2010. godine je revidirana prodajna cijena aluminijuma, koja je povoljnija od cijene iz prethodnog ugovora. Prodaja aluminijuma se vrši po sljededej formuli cijene (dol./t): prosječan LME za mjesec koji prethodi mjesecu prodaje + bonus „European Free Markets HG duty- paid 3 months Metal Bulletin Premium“ - popust 25 dol./t + bonus za kvalitet, sto je značajno više od ranije dobijane premije 3% od LME, a koja je korišćena u obračunima u planu restrukturiranja.

Bonus za kvalitet	
99,85%	14
99,8%	10
99,7%	7
99,6%	-11
99,5%	-29
99,0%	-43

Uz gore navedenu strukturu cijene naknadno je postignut dogovor sa kupcem aluminijuma (Glenkor) o povećanju premije za 25 dol./t u periodu maj 2011. – decembar 2011. godine i produžetku ugovora o prodaji aluminijuma do kraja 2016. godine.

4. Reprogramiranje dugova

Dugovanja KAP-a prema Vladi i CEAC-u bila su djelimično otpisana (u iznosu od 102 mil. eura) stupanjem na snagu Sporazuma o poravnanju 26.10.2010. godine, a koji je potpisan u novembru 2009. godine. U julu 2010. godine naknadno je oprostjen sign-up bonus Glenkora od 5 mil. dolara, što nije bilo predviđeno planom restrukturiranja.

Reprogramirani dug po osnovu poreza i doprinosa na zarade iznosio je 6,7 mil. eura, što je za 2,1 mil. eura manje nego što je predviđeno Modelom restrukturiranja.

Stvarni iznos duga je manji od planiranog jer je Poreska uprava, bez obzira na postojeće dogovore i usvojeni plan restrukturiranja, izvršila naplatu dijela duga po osnovu poreza iz PDV-a, umanjivši samim tim priliv novčanih sredstava u poređenju sa planom. KAP blagovremeno izmiruje reprogramirani dug po osnovu poreza i doprinosa.

Na novčane tokove su negativno uticala skidanja sredstava sa računa KAP-a putem blokada, a na osnovu sudskih rješenja, što nije bilo predviđeno planom restrukturiranja (po osnovu eksproprijacije zemlje) kao i nepovoljniji uslovi reprogramiranja komercijalnog duga.

U dijelu finansijskog poslovanja: u 2010. godini su povučeni krediti OTP dati uz državnu garanciju (u iznosu 49,68 mil. eura); dobijen je kredit od Deutsche banke u iznosu 22 mil. eura, reprogramiran je kredit RZB/BNPP, po osnovu kojeg je dug na početku 2010. godine iznosio 151,4 mil. dol, uključujući 60 mil. eura po datom kreditu za koje je bila dobijena državna garancija od 63,32 mil. eura predviđenih planom restrukturiranja. U tabelarnom pregledu niže su navedena odstupanja od Modela restrukturiranja na osnovu rezultata 2010. godine i 11 mjeseci 2011. godine.

**KAP Glavne
pretpostavke**

Nov 2011

Trenutno

**Plan
restrukturir
anja**

		2010	Nov 2011	2010	Nov 2011
Proizvedene količine (T-Ingoti)	t	81,969	84,998	80,260	91,731
LME cijena	USD/t	2,172	2,433	2,248	2,300
Kurs valute – na zatvarnju	EUR/USD	1.33	1.40	1.35	1.35
Kurs valute - prosječni	EUR/USD	1.33	1.40	1.35	1.35
		0.00	0.01		
<hr/>					
Kvalitet proizvoda:		100%	99%	100%	100%
99,8% AL	%	43%	0%	11%	11%
99,7% AL	%	53%	22%	70%	70%
99,6% AL	%	4%	68%	15%	15%
99,5% AL	%	0%	8%	3%	3%
99,0% AL	%	0%	0%	1%	1%
<hr/>					
Prodajna cijena	USD/t	2,251	2,625	2,323	2,377
<hr/>					
Cijena sirovina, DDP KAP neto PDV-a, u ugovorenoj valuti					
Struja – prosječna cijena	EUR/kWh	0.0268	0.0314	0.02774	0.02844
<hr/>					
Kupljeni aluminijum	USD/t	420	460	334	338
Koks	EUR/t	330	388	230	237
Dizel	EUR/l	0.62	0.75	0.48	0.49
Aluminijum florid	USD/t	1,148	1,427	1,150	1,185
<hr/>					
Nivo potrošnje					
Struja (AC)	kwh/t tečnog materijala	14,479	14,353	14,234	14,234
Kupljeni aluminijum	t/t tečni metal	1.94	1.94	1.94	1.94
Koks	t/t anode	0.61	0.68	0.66	0.66
Katran	t/t anode	0.14	0.14	0.15	0.15
Aluminijum florid	t/t tečni metal	0.03	0.03	0.03	0.03
Anode	t/t tečni metal	0.59	0.57	0.56	0.56
Tečni metal	t/t aluminijum	1.008	1.003	1.006	1.006

Bilans uspjeha
Nov 2011 YTD

	trenutno		Plan restrukturiranja 2009		Razlika		Komentari
000 EUR	2010	Nov 2011 YTD	2010	Nov 2011 YTD	2010	Nov 2011 YTD	
Izvozni prihod (aluminium)	138,808	160,640	136,476	161,505	2,332	(865)	Za 11 mjeseci 2011. god. prihod od prodaje aluminijuma je niži od plana za 1%, što je uglavnom uslovljeno smanjenjem obima proizvodnje za 7.3% i prema tome i obima realizacije. Povećanje LME u poređenju sa nivoom plana je iznosilo 5.8%. U 2010.god. - otpis dijela dugova u skladu sa Ugovorom o poravnanju (jer je ugovor stupio na snagu krajem 2010.god.), dok je prema planu otpis bio predviđen za 2009. god. Takođe u 2010. god. je smanjeno rezervisanje po osnovu ekoloških troškova za 46 mil. eura nakon stupanja na snagu Ugovora o poravnanju.
Ostali prihod	156,217	1,969	1,000	917	155,217	1,053	
Operativni troškovi	(163,869)	(173,731)	(128,204)	(140,875)	(35,665)	(32,856)	Rast cijena sirovina u poređenju sa planom prouzročivao je povećanje troškova, dok je smanjenje obima proizvodnje dovelo do smanjenja troškova.
Varijabilni troškovi/bezbruje	(72,195.78)	(82,014)	(56,903.98)	(65,921)	(15,292)	(16,093)	Ostvarena cijena električne energije u 2011. god. je viša od planirane. Cijena električne energije je povezana sa kursem euro/dolar i LME, koji su faktički viši od planskih pokazatelja.
Struja	(33,224)	(39,281)	(32,723)	(38,264)	(501)	(1,017)	
Održavanje i opravka	(4,232)	(3,314)	(2,756)	(2,492)	(1,476)	(822)	
Troškovi rada	(28,208)	(23,175)	(14,989)	(14,152)	(13,219)	(9,024)	Socijalni program nije realizovan do kraja. Stvarni prosječan broj radnika u KAP-u za period januar-novembar 2011. je bio 1.307, dok je Modelom planirano 967 radnika, što znači da je taj broj u prosjeku bio veći za 340 zaposlenih.
Ostali fiksni troškovi uklj. G&A	(5,599)	(6,396)	(5,078.97)	(4,702)	(520)	(1,694)	
Promjena zaliha	669	354			669	354	
Amortizacija	(19,909)	(19,364)	(13,480)	(12,974)	(6,429)	(6,390)	Revalorizacija osnovnih sredstava na kraju 2009. god. Prodaja aluminijuma u 2011.god. je bila i na paritetu FCA KAP, dok je planom bilo predviđeno FOB Port Bar
Prodaja, Marketing i Distribucija	(1,171)	(540)	(1,265)	(1,446)	94	905	
Operativna dobit	131,156	(11,122)	9,272	21,546	121,884	(32,669)	
Deobit/gubitak od prodaje materijalne imovine	-	-	-	-	-	-	
Dugoročni zajmovi za otpis	-	-	-	-	-	-	
Ostali dobiti/gubici	(740)	(757.09)			(740)	(757)	
Ostali troškovi prodaje	(155)	(472)			(155)	(472)	
Neoperativni troškovi/gubici od diskontovanih radnji (kćerke kompanije)	(2,973)	(2,280)			(2,973)	(2,280)	
Otpremnine KAP-a i filijala	(21)	-			(21)	-	
Finansijska dobit/trošak(kamata), neto	(18,779)	(14,676.07)	(8,253)	(8,026)	(10,526)	(6,650)	KAP obavezuju da u kćerkama kompanijama plata zarade za zaposlenima i ostale troškove. Modelom ova obaveza nije bila predviđena.
Gubici tokom promjene valute, neto	(15,235)	(314)	(207)	-	(15,028)	(314)	U vezi sa kašnjenjem stupanja na snagu Ugovora o poravnanju vršen je obračun kamate po ugovoru o zajmu KAP/CEAC
Porez na dobit*	923	-			923	-	Pojava negativnih kursnih razlika uglavnom po kreditima dobijenim u valuti (dolar) različitoj od funkcionalne (euro), koje su pogoršale finansijski rezultat
Neto dobit	94,177	(29,621)	812	13,520	93,365	(43,141)	
*preusmjerenja poreska imovina u prethodnom periodu							
EBITDA	134,935	6,699	22,545	34,521	112,390	(27,821)	
Operativna EBITDA	150,170	7,013	22,752	34,521	127,418	(27,507)	

BILANS STANJA

Nov 2011

000 EUR	Trenutno		Plan restrukturiranja		Komentar
	2010	Nov 2011 YTD	2010	Nov 2011 YTD	
AKTIVA					
Gotovina i gotovinski ekvivalent	1,976	2,669	2,809	2,000	
Primici	1,443	2,363	2,954	3,728	
Inventar i opremanje	12,100	12,680	19,657	22,825	
Gotovi proizvodi	1,200	419	254	254	
Unaprijed plaćeni troškovi	6,037	7,264	939	948	
Ostala obrtna imovina	7,465	7,610	12,047	12,047	
Ukupna trenutna imovina	30,221	33,005	38,659	41,803	
Nematerijalna imovina, neto	1,373	1,223	1,034	1,034	
Svojina, postrojenja i oprema	186,060	171,369	88,506	85,065	
Investicije	2,145	990	973	973	
Avansi za nepokretnu imovinu	3,961	4,106	2,800	2,800	
Investicije	5,170	5,254	5,254	5,254	
Dugoročni finansijski plasmani (RBN)	42,240	41,259	44,444	44,444	
Ostalo		907			
Odloženi porezi na imovinu	1,654	1,654	479	479	
Ukupno aktiva	242,603	226,762	143,491	140,050	
UKUPNA IMOVINA	272,824	259,768	182,150	181,853	
PASIVA					
Kratkoročna finansijske obaveze	22,421	30,541	3,704	8,067	
Ostala plaćanja	43,982	53,666	53,610	54,620	
Ukupna pasiva	66,403	84,207	57,314	62,687	
Dugoročni finansijski zajmovi	211,277	210,605	108,276	89,085	
Dugoročni rezerviranja	34,360	33,870	80,929	80,929	
Ostale dugoročne obaveze	31,139	31,135	7,166	7,166	
Ukupne pasiva	276,776	275,609	196,371	177,180	
UKUPNA PASIVA	343,179	359,816	253,685	239,867	
KAPITAL					
Akcije	53,626	53,626	53,626	53,626	
Kapitalne rezerve	1,206	1,206	1,206	1,206	
Revalorizovane rezerve	134,143	134,070	9,235	9,235	
Akumulirani gubitak	(366,688)	(288,951)	(332,893)	(319,373)	
Kompenzacija gubitaka /dobitaka	107,359		197,292	197,292	
UKUPNI KAPITAL	(70,354)	(100,049)	(71,534)	(58,014)	
UKUPNO PASIVA I KAPITAL	272,825	259,768	182,150	181,853	

Smanjenje zaliha sopstvene glavnice koja je potrošena za proizvodnju u 2009.god.

Izvršena je revalorizacija osnovnih sredstava (2009.god.)

Po ostvarenju se prikazuje dio dugoročnog kredita čije izmirenje treba da bude u toku 1 godine od datuma izvještaja (current portion), dok se po planu dio iznos prikazuje na stavci dugoročnih kredita

Dug po osnovu zajmova je bio djelimično otpisan u skladu sa Ugovorom o povraćaju dijela kredita odložen je za kasnije rokove u odnosu na plan, a u vezi sa pogoršanjem finansijske situacije. Otpis dijela nije formirao rezerve sa njima. Dugovanja KAP-a prema državi samo su djelimično otpisana u skladu sa Ugovorom o povraćaju. Međutim, uslovi Ugovora o povraćaju razlikuju se od plana restrukturiranja i nepovoljniji su za KAP

Po rezultatima revalorizacije ostvareni finansijski rezultati gori je od plana iz razloga kasnije realizacije Socijalnog programa, zbog rasta cijena sirovina i negativnih kursnih razlika, uglavnom po kreditima dobijenim u valuti koja se razlikuje od funkcionalne.

Sa stanjem na izvještajni datum otpisan je dug KAP-a prema CEAC-u i Vladi u iznosu od 102 mil. eura u skladu sa uslovima Ugovora o poravnanju nakon njegovog stupanja na snagu, i to:

- Dug po osnovu obračunate kamate i zajmova KAP-a prema CEAC-u u iznosu od 40,4 mil. eura;
- Stari dug KAP-a prema Vladi po KPU u iznosu od 61,6 mil. eura;

U februaru 2010. godine, prije stupanja na snagu Ugovora o poravnanju, otpisan je dug KAP-a po osnovu poreza na dobit za 2006-2007 godine u iznosu od 8 mil. eura.

Sa stanjem na izvještajni datum dobijene su državne garancije za obezbjeđenje kredita KAP na 131,7 mil. eura od planiranih 135 mil. eura, i to:

- Krediti dobijeni od OTP u iznosu 49.68 mil. eura obezbjeđeni su u potpunosti državnom garancijom;
- Kredit dobijen od Deutsche banke u iznosu 22 mil. eura obezbjeđen je u potpunosti državnom garancijom;
- Reprogramiranje duga prema konzorcijumu banaka u iznosu 151,4 mil. dol. razlikuje se od plana: dobijena je državna garancija na iznos od 60 mil. eura od planiranih 63,32 mil. eura po novom Facility A VTB Bank. Sa stanjem na izvještajni datum uzimajući u obzir kapitalizaciju kamate, dug KAP-a prema VTB u skladu sa Facility A iznosi 63,6 mil.eura. Razlika između 151,4 mil. dol. i 63,32 mil. eura je reprogramirana na sljedeći način:
  - 41 mil. dol. KAP je dužan En+, koji je uplatio konzorcijumu banaka umjesto KAP-a navedeni iznos;
  - 28,29 mil. eura – dug KAP-a prema VTB sa stanjem na izvještajni datum, uzimajući u obzir kapitalizaciju kamate.

Potrebne mjere za poboljšanje finansijskih rezultata:

- Smanjenje cijena sirovina
- Optimizacija broja zaposlenih do planiranog nivoa
- Smanjenje opterećenosti po osnovu dugova.

- *Plan restrukturiranja BEGA PRESS DOO - u stečaju*

Državna pomoć društvu BEGA PRESS doo - u stečaju je dodijeljena kao subvencija u iznosu 880.802,32 eura

Sredstva su dodijeljena za tehnološko restrukturiranje i otklanjanje poremećaja i nepravilnosti u distribuciji, za implementaciju usluge kontrole distribucije novinskih izdanja i publikacija. Tehnološko restrukturiranje društva BEGA PRESS doo - u stečaju se vrši kroz novu djelatnost kontrole i obrade podataka distribucije i plasmana u maloprodajnoj mreži po nalogu Izdavača. Izdavači Pobjeda AD, JUMEDIA MONT doo, DAILY PRESS doo i MONITOR doo su se obavezali po osnovu Komisionih ugovora iz Elaborata, da iz sredstava državne pomoći finansiraju izradu softvera za kontrolu i obradu podataka — ISOPOA DataControlSystem.

Sredstva državne pomoći su u skladu sa zaključenim komisionim ugovorima, bila direktno prenesena Izdavačima u ukupnom iznosu 880.802,32 eura, i to: Pobjedi AD - 267.598,94 eura, JU Media Mont Doo - 332.686,82 eura, Daily Press Doo - 255.756,31 eura i Monitoru Doo - 24.760,25 eura. Izdavači su se po istim ugovorima, dalje obavezali da iznos 132.120,33 eura uplate BEGA PRESS-u u dvije rate (na ime nabavke opreme i izrade softvera za kontrolu i obradu podataka).

Svi izdavači su kasnili sa isplatom druge rate, s tim da je POBJEDA AD isplatila iznos u više rata, a da je i pored više zahtjeva i upozorenja, protiv ostalih izdavača pokrenut spor pred Privrednim sudom radi plaćanja ugovorene obaveze.

Sredstva državne pomoći su direktno prenijeta Izdavačima za otklanjanje poremećaja u distribuciji kao posljedice uvođenja stečaja u BEGA PRESS-u, uz uslov da opredijele dio sredstava za tehnološko restrukturiranje BEGA PRESSa, efikasnost se ogleda u dobrom funkcionisanju Izdavača.

Sredstva su prvenstveno dodijeljena Izdavačima (85%) pa se uspješnost dodijeljene pomoći u stvari ogleda u smanjivanju problema izdavača. Očigledno je da su sredstva kod izdavača upotrijebljena za saniranje njihovih problema. BEGA PRESS doo - u stečaju je uprkos kašnjenju u prilivu sredstava kojima se realizuje softver za kontrolu uspio da ga privede kraju i pusti u rad. Izrada softverskog rješenja ISOPOA ima obilježje inovacije, jer takva vrsta softvera ne postoji na tržištu u Crnoj Gori i autorsko je djelo crnogorskih programera.

BEGA PRESS doo - u stečaju je završio uglavnom sve faze izrade softvera i pored otežanog priliva sredstava. Tokom proteklog perioda su u okviru uhodavanja i testiranja softvera vršili uslugu kontrole za POBJEDA AD i u tom poslu donijeli rezultate koji su od velike koristi za prodaju i distribuciju. Zbog neizvršavanja obaveze plaćanja DAILY PRESSa, softver nije mogao biti dovršen u dijelu koji se tiče kontrole i obrade podataka za svu ostalu robu koja se nudi u veleprodaji i maloprodaji, tako da nije mogao biti nuđen za komercijalnu realizaciju šire na tržištu van djetnosti prodaje štampe i publikacija. O definitivnim rezultatima uspješnosti će se moći govoriti nakon što se otklone svi nedostaci i dovrši softver u smislu kontrole svih vrsta artikala.

Iz svega gore izloženog vidi se da ne postoje subjektivni razlozi kod BEGA PRESSa doo — u stečaju već niz objektivnih činjenica koji nas opredjeljuju da ocijenimo da je dodijeljena pomoć bila manje uspješna.

- *Plan restrukturiranja Fabrika elektroda „PIVA“ Plužine (FEP)*

Državna pomoć društvu Fabrike elektroda „PIVA“(FEP) AD je dodijeljena kao garancija u iznosu 1.500.000 eura.

Na dan 28. februara 2012. godine zapošljeno je 106 radnika. Sa dvojicom zaposlenih u Piva Beograd su sporazumno raskinuti radni odnosi i trenutno je u Pivi Fep Beograd u stalnom odnosu jedan zaposleni – magacioner. Zarade zaposlenima su isplaćene zaključno sa februarom 2011. godine.

Na planu proizvodnje FEP je uspio da sopstvenim snagama i uz minimalna ulaganja i angažovanje stručnjaka izvan preduzeća osposobi sve tehnološke linije: obložene elektrode, linija građevinskih eksera i CO₂ žice. Izvršena je reinstalacija i oporavak računskog centra u preduzeću, većinom sopstvenim snagama, tako da je informacioni sistem sada u stanju da potpuno zadovolji trenutne potrebe kompanije. Tekući troškovi poslovanja su izmireni u mjeri mogućeg.

Na dan 30. decembar 2011. godine zalihe gotovog proizvoda na skladištu FEP-a iznose cca 249,822,90 kg, vrijednosti 744.468,71 eura. U Beogradu je na skladištu cca 35 t proizvoda, približne vrijednosti od 63.000 eura. U ovom periodu je promijenjena struktura zaliha jer se na zalihama nalaze specijalne elektrode čiji je plasman dogovoren u EPS-u.

Do kraja 2011. godine nije obezbijeđena planirana prodaja od cca 400.000 eura.

Planirana prodaja za period 1.10. - 31.12.2011. godine			
Tržište	Količina (kg)	Vrjednosno (€)	Prosječna cijena (€/kg)
Crna Gora	60.000,00	96.000,00	1,6
Srbija	140.000,00	224.000,00	1,6
Bosna, Kosovo, Makedonija	50.000,00	80.000,00	1,6
UKUPNO:	250.000,00	400.000,00	1,6

Povratak na tržišta na kojima je FEP bio značajno i u kontinuitetu prisutan u prethodnim godinama ide usporeno u prvom redu zbog sezonskog karaktera potrošnje i posljedica svjetske ekonomske krize u metalnom kompleksu regiona. Na tržištu se efekti krize osjećaju u značajnoj mjeri, tako da su količine materijala za zavarivanje koje tradicionalni kupci traže u odnosu na ranije količine manji za skoro 60%. Potrošnja obloženih elektroda značajno se smanjila i zbog toga što se sve više koriste punjene žice za zavarivanje i pune žice u zaštiti CO2 gasa i argona. Pozitivno je to što je povećana tražnja specijalnih elektroda sa boljim odnosom cijene koštanja i prodajne cijene.

FEP je u pregovorima sa bankama o reprogramu kreditnih obaveza. Sa Atlas bankom je dogovoreno odlaganje prispjelih akreditiva za 24 mjeseca. Uplatom od 50.000 eura stvoreni su preduslovi za pregovore o reprogramu duga kod CKB banke.

Iznos sredstava za socijalni program je premašio planirani iznos za dodatnih 150.000,00 eura zbog nisko ukalkulisane prosječne plate.

Ostvarivanje planirane prodaje je kritični kriterijum i u trenutnim uslovima je praktično neostvarljiv. Realna potraživanja su cca 150.000,00 eura. Naplata potraživanja je jako otežana sa prosječnim vremenom naplate 210 dana. Tužbe zaposlenih i izvršne presude u korist zaposlenih su uticale na nekontrolisani i neplanirani odliv sredstava u iznosu od cca 340.000,00 eura. Praksa prinudne naplate zarada kod zaposlenih je nastavljena i u 2012. godini.

Sve ovo gore izloženo nas opredjeljuju da ocijenimo da je dodijeljena pomoć bila manje uspješna.

- *Dopuna programa restrukturiranja doo Javorak*

Dopuna državne pomoći društvu Javorak je dodijeljena kao garancija u iznosu 1.500.000 eura i to:

1. 775.085,10 eura - 26.07.2010. godine i
2. 700.000,00 eura - 13.09.2011. godine

Postignuto je sljedeće:

Od segmentiranih jedinica kompanije koje su imale svojstvo nezavisnih privrednih subjekata, metodom fuzije januara 2011. godine stvoren je jedan subjekat, čime su se u značajnoj mjeri racionalizovali troškovi i otvorile mogućnosti zaokruženja kompletnog proizvodnog ciklusa na dvije lokacije.

Prodajom dijela lične imovine kao i finansijskim sredstvima dobijenim kroz kreditne tranše zatvorene su tekuće kreditne obaveze prema bankama. Manji dio navedenih sredstava opredjeljuje se za investiciono ulaganje u određenim profitnim centrima. Investiciona ulaganja u određenim profitnim centrima kompanije, uticala su na kvalitet proizvedenog, pa su stvoreni uslovi za plasiranje proizvoda polufinalne i finalne prerade. Navedeno je uticalo na reorganizovanje proizvodnog ciklusa. Reorganizacija je za rezultat imala kontinuirano, odnosno projektovano povećanje obima postojećeg prodajnog asortimana.

Povećan obim proizvodnje uticao je i na povećanje obima zaposlenosti. Kroz angažovanje novog kadrovskog potencijala akcenat se stavlja na marketing koncept i aktivnost.

Ino prihodi su u odnosu na prethodnu godinu povećani za 67%.

Održavanje likvidnosti kompanije postiglo se kroz novougovorene poslove.

Međutim, zbog elementarnih nepogoda nastalih dana 11. februara 2012. godine kompanija MI-RAI GROUP d.o.o., suočila se sa velikim problemima na nivou generalnog poslovanja. Navedeno je izazvalo ne samo veliku materijalnu štetu već i dugoročne posledice za kompletan proizvodno-prodajni ciklus. Nastanak štete uslovio je odlaganje realizacije proizvodnog procesa u većini profitnih centara kompanije. Kako se ponovno pokretanje proizvodnje predviđa u roku od 60 do 90 dana, pomjeraju se ne samo realizacije mjesečnih proizvodnji već i rokovi isporuke po Ugovorenim poslovima, a samim tim i naplata potraživanja na osnovu istih, što direktno utiče na likvidnost kompanije.

Iz gore navedenog se donosi zaključak da projekat restrukturiranja zbog štete nastale 11. februara 2012. godine u ovom trenutku nije moguće u potpunosti realizovati, pa isti smatramo djelimično uspješnim.

- *Željezara Nikšić*

Zbog nagomilanih dugovanja prema dobavljačima i zaposlenim u kompaniji, Privredni sud je 15. aprila 2011. godine u Željezaru uveo stečaj, prihvativši prijedlog radnika Željezare od 29. marta 2011. godine. Stečajni upravnik je sa kompanijom Neksan sklopio Ugovor o poslovno tehničkoj saradnji i pokrenuta je proizvodnja u fabrici.

Garancija države za kredit Željezari kod Credit Suisse banke, koji je iskorišten za kupovinu nove elektrolučne peći, sistema za otprašivanje i sistema za odvod vode aktivirana je 18. maja 2011. godine. Država je platila cjelokupan iznos glavnice od 26,3 miliona eura i pripadajuću kamatu u iznosu od 6.622.888,9 eura. Navedeni iznosi prijavljeni su u stečajnu masu kroz stečajni postupak i po tom osnovu država ima priznata potraživanja od oko 33 miliona eura.

Što se tiče odlaganja poreza Željezari, u skladu sa Planom restrukturiranja, u 2011. godini odloženo je plaćanje dospjelih poreskih obaveza po osnovu PDV-a u iznosu od 613.631,86 eura i plaćanje carinskog duga u iznosu od 509.150,00 eura. Iznos koji je bio prijavljen kroz Plan restrukturiranja, takođe je kao potraživanje države prijavljen u stečajnu masu dužnika.

Mnistarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Posebna pravila:

- Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Sl.list CG“, br. 56/09 i 40/11).
- Uredba o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike za 2011.godinu („Sl.list CG“, br. 21/11)

Sigurniji stepen obezbjeđenja repromaterijala u agroindustriji, povećanje zaposlenosti i ojačani dohodak kod ovih subjekata.

Povećani broj korisnika, uvećani stočni fond i povećane obradive poljoprivredne površine, kao i otkup poljoprivrednih proizvoda koji je u odnosu na 2010.godinu povećan sa 13.000 t na 16.000 t, odnosno za 23%.

Izveštaj Monstata o agroindustrijskoj proizvodnji, čija je obrada u toku.

Data pomoć je bila uspješna.

Ministarstvo kulture

- *Program državne pomoći Ministarstva kulture za 2011. godinu*

U okviru programa državne pomoći Ministarstva kulture za 2011. godinu financirano je 6 programa, i to: Sufinanciranje projekata i programa iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva u 2011. godini, Kulturna baština, Podrška razvoju medijskog pluralizma, Javni radio-difuzni servisi Crne Gore, Prenos radio-difuznih signala RTCG na teritoriji Crne Gore preko radio-difuznih predajnika i Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore.

Cilj programa državne pomoći je razvoj i prezentacija kulturnog i umjetničkog stvaralaštva; istraživanje, zaštita, prezentacija i valorizacija kulturne i prirodne baštine; ostvarivanje zagaranovanih prava građana na informisanje; praćenje i podrška aktivnostima mladih i vršenje prevencije socio-patoloških pojava među mladima.

Dodijeljena pomoć se smatra uspješnom po svim programima.

- *Emiteri/elektronski mediji*

U periodu tranzicije država je putem zakonskih mehanizama pružala podršku održivosti ovih medija (10% iz prihoda od radio-difuzne pretplate). Ukidanjem pretplate 2008. godine, mediji su ostali bez ovog vida prihoda. Takođe zbog ekonomske krize smanjeni su i ostali prihodi, naročito od marketinga. Istovremeno, tržište elektronskih medija se dodatno usložilo pojavom TV kabl operatera, što je pojačalo konkurenciju i imalo uticaja na podjelu marketinških prihoda na ionako malom medijskom tržištu. Sa posljedicama takvog stanja najteže su se suočili lokalni mediji, posebno na sjeveru Crne Gore.

Dodijeljena državna pomoć emiterima/elektronskim medijima omogućava proces tranzicije medija u zakonom uređen i ekonomski održiv sektor koji doprinosi ravnomjernijem regionalnom razvoju Crne Gore s aspekta obezbeđivanja raznovrsnih, pluralnih informacija od opšteg interesa, kao i medijskih programskih sadržaja od interesa za građane u lokalnim zajednicama.

Imajući u vidu da je iznos subvencije za svakog emitera određen u visini njegovog dugovanja (na dan 31. decembar 2010. godine), u 2011. godini pokriven je dio duga, tj. troškovi u onom dijelu koji je bio nužno potreban kako bi elektronski mediji opstali na tržištu. Istovremeno, emiteri koji su platili pomenute naknade u 2009-2010. godini, po tom osnovu su bili u pretplati za naredni period..

S obzirom da će se dodijeljena državna pomoć isplaćivati u periodu od tri godine, sredstvima isplaćenim u 2011. godini emiteri/elektronski mediji su pokrili dio predmetnog duga, a kada je riječ o pretplaćenim sredstvima, u tom dijelu su se prava i obaveze uredili ugovorom, odnosno sporazumom. Uspješnost dodijeljene državne pomoći pokazuje i podatak da su mediji nastavili rad (osim dva medija koja su u 2011. godini ugašena), tj. navedena mjera finansijske podrške omogućila je održivost medija, posebno kada je riječ o lokalnim medijima na sjeveru Crne Gore.

Dodijeljena pomoć je bila uspješna.

Opština Bijelo Polje

- *Program kreditne podrške razvoju turizma i preduzetništva 2009. – 2014. godine*

Na osnovu podataka Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj i podataka Sekretarijata za finansije, lokalne uprave Bijelo Polje, u 2011. godini je odobreno 142 zahtjeva za korišćenje

kredita po navedenom programu za korisnika koji su ispunili odgovarajuće zakonske uslove. Sekretarijat za finansije je isplatio iznos od 27.616,34 eura u vidu subvencija kamatnih stopa. Takođe, u 2011. godini, isplaćeno je 18 korisnika kredita iz 2010. godine, na osnovu iste pravne podloge.

Dodijeljena pomoć u vidu subvencije kamatne stope u 2011. godini je bila uspješna, jer je Sekretarijat za preduzetništvo i ekonomski razvoj obradio 204 pristigla zahtjeva za subvenciju kamatne stope, donio odgovarajuća rješenja, a Sekretarijat za finansije je isplatio novčana sredstva za 142 korisnika kreditnih sredstava, po rješenjima Sekretarijata za preduzetništvo i ekonomski razvoj. Na kraju 2011. godine, nije bilo neobrađenih zahtjeva za subvenciju kamatne stope niti neisplaćenih pomoći na osnovu donesenih rješenja.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

- Program subvencionisanog zapošljavanja mladih

Na osnovu Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti („Službeni list CG“ broj 14/10), Nacionalne strategije zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2007-2011. godine i Nacionalnog akcionog plana zapošljavanja 2010-2011. godine, kao i odluke UO Zavoda za zapošljavanje, Zavod je 18. maja 2011. godine raspisao Javni poziv poslodavcima za dodjelu subvencija za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u periodu 01. juna 2011. godine do 30. septembra 2011. godine.

Ukupan broj odobrenih subvencija poslodavcima, za nova sezonska zapošljavanja u periodu 01. juna - 30. septembra 2011. godine iznosio je 3.524, a subvencionisani iznos 330.488,62€. Ukupan broj lica za čije su zapošljavanje odobrene subvencije poslodavcima iznosio je 1.500. Prosječni ukupni subvencionisani iznos po jednom licu je 220 eura, odnosno zapošljeno lice je u prosjeku radilo 66 dana.

Do sada je za dodijeljene subvencije isplaćeno 304.271,12 eura. Iznos od 26.217,50 eura još nije isplaćen.

Na zapošljavanje u primorskim opštinama odnosilo se 93,79% subvencija, dok se na zapošljavanje u ostalim opštinama odnosilo 6,21 % subvencija.

Po rezultatima ankete koju je Zavod organizovao među poslodavcima (50 anketiranih poslodavaca), više od 95% anketiranih smatra da su subvencije bile dovoljno stimulativne. Više od 80% anketiranih smatra da ih je mogućnost korišćenja subvencije opredijelilo da se odluče za zapošljavanje mladih do 25 godina koji su državljani Crne Gore, prije nego stranih državljana, dok više od 90% anketiranih planira da se i slijedeće godine uključi u eventualni sličan projekat.

Na osnovu navedenih podataka smatramo da je državna pomoć u realizaciji Javnog poziva poslodavcima za dodjelu subvencija za nova zapošljavanja mladih na sezonskim poslovima u periodu 01. juna - 30. septembra 2011. godine bila uspješna.

- Inovirani program samozapošljavanja

Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori u funkciji je podrške nezaposlenim licima da ostvare svoje poslovne ideje i razvoja sektora malih preduzeća.

U 2011. godini isfinansirano je 149 kredita u vrijednosti od 998.000 eura (što predstavlja državnu pomoć, odnosno ekvivalent subvencije, u iznosu od 111.251,88 €). Krediti su namijenjeni za otvaranje 200 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 126 (84,56%) isfinansiranih kredita je

dodijeljeno nezaposlenim licima, 5 (3,36%) kredita je dodijeljeno preduzetnicima, dok je 18 (12,08%) kredita dodijeljeno pravnim licima.

Akcent na prilikom finansiranja kredita je bio na manje razvijenim opštinama, tako da je njihov razvoj potpomognut finansiranjem 100 (67,11%) kredita u vrijednosti od 608.500 eura. Najveći broj kredita je isfinansiran u opštinama Nikšić (32 ili 21,48%), Podgorica (26 ili 17,45%) i Bijelo Polje (24 ili 16,11%).

Pripadnice ženskog pola su nosioci 52 isfinansirana kredita (41,27% isfinansiranih kredita za nezaposlena lica) u iznosu od 320.000 eura.

Isfinansirani krediti po opštinama

	Opština	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Berane	8	9	45.000
2	Andrijevića	2	2	8.500
3	Plav	2	3	15.000
4	Rožaje	6	7	35.000
5	Pljevlja	7	9	45.000
6	Žabljak	2	2	10.000
7	Nikšić	32	39	195.000
8	Šavnik	2	2	10.000
9	Plužine	4	8	40.000
10	Bijelo Polje	24	26	130.000
11	Mojkovac	4	4	20.000
12	Kolašin	5	8	40.000
13	Cetinje	2	3	15.000
I	Suma	100	122	608.500
14	Podgorica	26	53	264.500
15	Danilovgrad	5	5	25.000
16	Bar	9	10	50.000
17	Ulcinj	3	4	20.000
18	Budva			
19	Herceg Novi	4	4	20.000
20	Tivat	1	1	5.000
21	Kotor	1	1	5.000
II	Suma	49	78	389.500
	UKUPNO (I+II):	149	200	998.00

Pregled isfinansiranih kredita po statusu

	Status	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Nezaposleni	126	157	783.000
	<i>Žene</i>	52	64	320.000
	<i>Muškarci</i>	74	93	463.000
2	Preduzetnici	5	6	30.000
3	Pravna lica	18	37	185.000
	UKUPNO:	149	200	998.000

Izvor navedenih podataka je Baza podataka Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, odluke o kreditu i ugovori o kreditu (Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori).

Na osnovu navedenih podatka smatramo da je državna pomoć u realizaciji kredita iz Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori bila uspješna.

Investiciono-razvojni fond Crne Gore (IRF)

- Godišnji plan rada Investiciono-razvojnog fonda za 2011.godinu

Odbor Direktora IRF-a je u toku 2011. godine usvojio Odluke o odobrenju ukupno 204 projekta malih i srednjih preduzeća, preduzetnika i poljoprivrednika. Od pomenutog broja uspješno je realizovano 200 Odluka o odobrenim kreditima. Ukupna sredstva IRF-a opredijeljena u ove svrhe iznose 14,21 miliona eura, dok su banke realizaciju onih projekata koji su realizovani uz njihove garancije i učešće dodatno kreditno podržale sa 1,73 miliona eura.

U ukupnoj strukturi odobrenih projekata dominiraju projekti odobreni direktnim kreditnim aranžmanima IRF-a. Naime, od 200 odobrenih kredita, njih 165 je realizovano direktnim kreditnim aranžmanima, sa sredstvima IRF-a u iznosu od 10,38 miliona eura, odnosno preostalih 35 projekata realizovano je uz garancije i učešće poslovnih banaka, sa ukupnim sredstvima IRF-a od 3,83 miliona eura i sredstvima banke od 1,73 miliona eura.

Nastojeći da kreditnom podrškom da svoj doprinos realizovanju ciljeva Strategije regionalnog razvoja, a imajući u vidu restruktivnu kreditnu politiku bankarskog sektora, od ukupnog broja odobrenih kredita 40% ili 80 projekata realizovano je u opštinama sjevernog regiona, 49,50% ili 99 projekata realizovano je u opštinama centralnog regiona, dok je 10,5% ili 21 projekat realizovan u opštinama južnog regiona Crne Gore.

Najveći broj kredita odnosio se na finansiranje projekata iz proizvodnih djelatnosti (31%), usluga (25%) i proizvodnje hrane (19%), dok se ostatak kreditnih projekata odnosio na ugostiteljstvo i turizam (14%) i poljoprivrednu proizvodnju (11%).

Pravo na korišćenje kredita iz start-up kreditne linije imala su privredna društva i preduzetnici registrovani u Centralnom Registru Privrednog Suda. U skladu sa tim, isti su mogli aplicirati za kreditnu podršku IRF-a do 30.000 eura, ako su bili registrovani kao preduzetnici, odnosno do 50.000 eura, ako su bili registrovani kao privredna društva. Ovakva kreditna podrška IRF-a rezultirala je sa 30 kreditiranih projekata, i sredstvima IRF-a od 1,71 miliona eura. Od ukupnog broja start-up projekata 20 projekata ili 58,97% realizovano je u centralnom region Crne Gore, 6 projekata ili 24,23% na sjeveru Crne Gore, dok je 4 projekta ili 16,80% realizovano na jugu Crne Gore.

U skladu sa pravilima državne pomoći, ekvivalent subvencije za kredite isplaćene u 2011. godini (11.594.122,69 eura), iznosi 1.365.736,60 eura

Na osnovu prezetnovanih podataka, dodijeljene pomoć bila je uspješna.

9. REZIME

U izradi Izvještaja za 2011. godinu korišćena je metodologija koja je propisana od strane Evropske komisije u oblasti izvještavanja o državnoj pomoći.

U 2011. godini u Crnoj Gori je dodijeljena državna pomoć u ukupnom iznosu od 66.441.062,09 eura, što u odnosu na ukupno dodijeljenu državnu pomoć u 2010. godini koja je iznosila 71.921.616,14 eura, predstavlja smanjenje od 7,62%.

Neprijavljene državne pomoći u 2011. godini iznosile su 3.788.523,46 eura, odnosno 5,70% ukupno dodijeljene pomoći (poređenja radi, u 2010. godini taj procenat je bio značajno veći i iznosio je 10,43%).

U cilju što tačnijeg prikazivanja podataka u Godišnjem izvještaju, Komisija je koristila i podatke iz Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2011. godinu. Razlog za ovako postupanje Komisije uslovljen je prethodnim iskustvom u izradi godišnjih izvještaja, koje se prije svega ogleda u nedovoljnom poznavanju oblasti državne pomoći od strane lica nadležnih za dostavljanje podataka¹¹, što na kraju rezultira nepotpunim i nedovoljno obrađenim podacima o dodijeljenim državnim pomoćima.¹²

Podaci iz Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2011. godinu pokazuju da u Crnoj Gori i dalje dominira pomoć koja se dodjeljuje za sanaciju i restrukturiranje. Kao posljedica neispunjenja Plana restrukturiranja Željezare Nikšić došlo je do aktiviranja garancije što je uticalo na značajno povećanje ukupnog iznosa dodijeljene državne pomoći u 2011. godini. Ovakav trend će biti nastavljen i u 2012. godini, prevashodno zbog otežanog sprovođenja Plana restrukturiranja KAP-a, koji je uslovio aktiviranje jednog dijela izdatih garancija.

Međutim, ako se uzme u obzir činjenica da je iznos od 46.645.911,26 eura (subvencija struje KAP-u i aktivirana garancija za Željezaru Nikšić) dodijeljen na osnovu rješenja Komisije iz 2009., odnosno 2010. godine, može se zaključiti da je u 2011. godini dodijeljena državna pomoć od cca 11 miliona eura (bez sektora saobraćaja, poljoprivrede i ribarstva i antikriznih mjera), što predstavlja svega 0,35% BDP-a. Ovo se može okarakterisati kao pozitivan trend, naročito ako se ima u vidu činjenica da je prosjek na nivou EU 27 za 2010. godinu iznosio 0,50% evropskog BDP-a.

Takođe, vidljiv je pozitivan trend u smislu smanjenja iznosa izdatih državnih garancija sa elementom pomoći. Iznos državnih garancija sa elementom pomoći u 2011. godini manji je za 63,79% u odnosu na 2009. godinu, odnosno 80,09% u odnosu na 2010. godinu.

---

¹¹ Godišnji izvještaj se shodno odredbama člana 23 Zakona o kontroli državne pomoći priprema na bazi podataka dobijenih od strane davalaca.

¹² Vlada je na predlog Komisije donijela Zaključak (akt broj: 03-2899/3 od 8. aprila 2011. godine), kojim je zadužila sva ministarstva da u svojim resorima imenuju službenike koji će obavljati poslove koji se odnose na državnu pomoć

Slika 11: Trend dodijeljenih pomoći za sanaciju i restrukturiranje

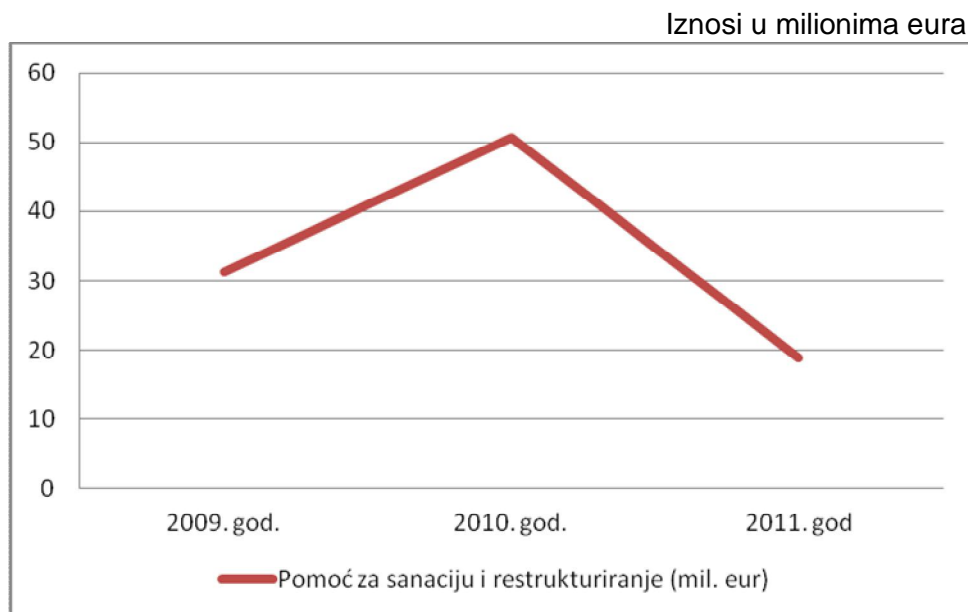

Tabela 12: Iznos i učešće državne pomoći za sanaciju i restrukturiranje u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći, za prethodne tri godine

Godina	2009	2010	2011
Pomoć za sanaciju i restrukturiranje (mil. eur)	31,302	50,774	18,909
Učešće u ukupno dodijeljenoj pomoći	61,92%	70,60%	28,46%

U 2011. godini nije bilo značajnijih dodjeljivanja pomoći za sanaciju i restrukturiranje, ali se zbog efekata novog talasa ekonomske krize očekuju prijave ovakvih pomoći, naročito od privrednih društava koja posluju u sektorima vazdušnog i željezničkog saobraćaja i brodogradnje, što će dovesti do povećanog učešća sektorske državne pomoći u ukupno dodijeljenoj pomoći.

Imajući u vidu navedeno, preporučuje se davaocima državnih pomoći da prilikom izrade programa državne pomoći koji se odnose na sanaciju i restrukturiranje, angažuju nezavisne eksperte koji bi pripremili plan obnavljanja dugoročne konkurentnosti privrednog društva u razumnom vremenskom periodu, na osnovu realnih pretpostavki i uslova za dalju aktivnost privrednog društva.

Takođe, u narednom periodu očekuju se veća izdvajanja sredstava za obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa (kao što su npr. pomoći javnom servisu u okviru sektora kulture i informisanja).

Struktura državne pomoći u odnosu na prethodne izvještaje značajno izmijenjena i ogleda se u povećanju dodjele regionalnih pomoći. Napominjemo da, zbog metodologije u izradi ovog izvještaja, dio pomoći koji je dodijeljen za programe zapošljavanja i razvoj malih i srednjih preduzeća, nije prikazan kao regionalna pomoć.

Komisija je evidentirala da je u 2011. godini, na osnovu Konkursa koji je objavljen u sredstvima javnog informisanja, Ministarstvo nauke dodijelilo pomoć naučno-istraživačkim ustanovama u iznosu od cca 209 hiljada eura. Shodno svojim zakonskim ovlaštenjima, Komisija je po službenoj dužnosti izvršila kontrolu propisa na osnovu kojih su dodijeljena sredstva iz Konkursa. Na sjednici održanoj 27. aprila 2012. godine, a nakon višemjesečne korespondencije sa Ministarstvom nauke, Komisija je ocijenila da propisi na osnovu kojih su dodijeljena sredstva nijesu usklađeni sa važećim pravilima iz oblasti državne pomoći i dala preporuku Ministarstvu nauke da u roku od 60 dana

izvrši traženo usklađivanje. Imajući u vidu navedeno, iznos dodijeljen za ove namjene je u ovom izvještaju prikazan kao neprijavljena državna pomoć.

Vlada Crne Gore je u julu 2011. godine (Zaključak Vlade, akt broj 03-7379 od 28. jula 2011. godine) otpisala dug kompaniji Montenegro Airlines u iznosu od cca 3,2 miliona eura koji je nastao u periodu od 2002. – 2006. godine. Istovremeno, navedenim zaključkom zaduženo je resorno ministarstvo da pripremi program restrukturiranja koji će uputiti Komisiji za kontolu državne pomoći na ocjenu usklađenosti sa Zakonom. Imajući u vidu navedeno, Komisija je po službenoj dužnosti pokrenula postupak kontrole dodijeljene državne pomoći Montenegro Airlines-u, pa su garancije date u 2011. godini za ovu kompaniju tretirane u Izvještaju kao element državne pomoći.

U narednom periodu Komisija će, putem seminara i izrade studija, ukazati davaocima na opravdanost dodjeljivanja tzv. „dobrih“ državnih pomoći (mala i srednja preduzeća, zaštita životne sredine, istraživanje, razvoj i inovacije, itd.), i nadamo se podstaći ih da u budućem periodu za ove namjene opredijele veći iznos sredstava, jer se radi o pomoćima koje u najmanjoj mjeri izazivaju poremećaj konkurencije na tržištu.

Prilog A

**Informacija
o privrednim subjektima koji su bili korisnici državne pomoći u 2011. godini**

Tabela 13: Ukupno dodijeljena državna pomoć u Crnoj Gori u 2011. godini prema vrstama (instrumentima) dodjele

Iznosi u milionima eura

Kategorija državne pomoći	A1	A2	B1	C1	C2	D	Ukupno
1.Horizontalna državna pomoć	17,843	0,000	0,000	1,477	0,000	1,623	20,944
Obuka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zapošljavanje	0,304	0,000	0,000	0,111	0,000	0,000	0,416
MSP	0,000	0,000	0,000	1,366	0,000	0,000	1,366
Sanacija i restrukturiranje	17,286	0,000	0,000	0,000	0,000	1,623	18,909
Odlaganje štete nastalih usled prirodnih nepogoda	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zaštita životne sredine	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Istraživanje i razvoj	0,209	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,209
Ostale pomoći	0,044	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,044
2.Sektorska državna pomoć	5,620	3,233	0,000	0,000	30,241	3,469	42,564
Rudarstvo	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Čelik	0,000	0,000	0,000	0,000	30,241	0,000	30,241
Saobraćaj	0,000	3,233	0,000	0,000	0,000	0,278	3,511
Poljoprivreda i ribarstvo	1,668	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	1,668
Kultura i informisanje	3,952	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,952
Brodogradnja	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Finansijske usluge	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	3,191	3,191
Ostali sektori	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
3.Regionalna državna pomoć	2,148	0,000	0,787	0,000	0,000	0,000	2,935
Ukupno	25,611	3,233	0,787	1,478	30,241	5,092	66,441

Odredbama člana 4 Pravilnika propisano je da godišnji izvještaj sadrži sljedeće podatke:

- A1 - donacije, subvencije kamate, otpis duga i druge pomoći u skladu sa zakonom;
- A2 - poreske olakšice i socijalna davanja (otpis, odlaganje plaćanja poreza i doprinosa);
- B1 – učešće u udjelu u kapitalu, uključujući konverziju duga u akcijski kapital;
- C1 - zajmovi sa kamatnim stopama nižim od kamatne stope na finansijskom tržištu i zajmovi privrednim društvima u poteškoćama;
- C2 - ostale mjere;
- D - garancije.

U tabeli 13, u okviru instrumenta A1 u 2011. godini dodijeljena je državna pomoć u iznosu od 25,611 miliona eura.

Horizontalna državna pomoć dodijeljena kroz instrument A1 iznosi 17.842.581,40 eura, i sta je dodijeljena za:

1. Zapošljavanje – 304.271,12 eura (pomoć dodijeljena u okviru Programa subvencionisanog zapošljavanja mladih za 2011. godinu Zavoda za zapošljavanje).
2. Sanaciju i restrukturiranje – 17.286.050,38 eura (navedeni iznos predstavlja subvenciju za struju Kombinat aluminijuma Podgorica dodijeljenu na osnovu Programa finansijskog restrukturiranja Kombinata aluminijuma Podgorica, u iznosu od 16.405.248,06 eura i iznos subvencije od 880.802,32 eura Bega Pressu na osnovu Plana restrukturiranja).
3. Istraživanje i razvoj – 208.659,90 eura (pomoć dodijeljena na osnovu Konkursa Ministarstva nauke)
4. Ostale pomoći – 43.600,00 eura (navedeni iznos realizacija sportskih aktivnosti i kulturnih dešavanja Prijestonice Cetinje).

Sektorska državna pomoć dodijeljena kroz instrument A1 iznosi 5.620.217,01 eura i ista je dodijeljena za:

1. Poljoprivreda i ribarstvo² – 1.667.842,13 eura. Za najveći dio ove pomoći (1.487.938,79 eura) kao davalac državne pomoći javlja se Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja. U okviru ove kategorije pomoći, obračunate su pomoći koje su opština Danilovgrad (72.245,00 eura), opština Bijelo Polje (27.616,34 eura) i opština Pljevlja (80.042,00 eura) dodjeljivale poljoprivrednim proizvođačima.
2. Kultura i informisanje – 3.952.374,88 eura Ministarstvo kulture je dodjeljivalo pomoć na osnovu Programa Ministarstva kulture, sporta i medija za 2010. godinu.⁹
  - Kulturno-umjetničko stvaralaštvo – 1.768.094,10 €
  - Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore – 282.088,78
  - Podrška razvoju medijskog pluralizma - 96.600,00 €
  - Nacionalni javni servis Crne Gore – 1.000.000,00 €
  - Prenos radio difuznog signala na teritoriji CG preko radio difuznog predajnika– 380.000,00 €
  - Kulturna baština – 275.592,00 €
  - „Koha javore“ – subvencija u iznosu od 150.000,00 eura nije bila prijavljena Komisiji za kontrolu državne pomoći.

Regionalna državna pomoć dodijeljena kroz instrument A1 iznosi 2.148.174,81 eura. Pomoć je dodijelilo Ministarstvo kulture emiterima/elektronskim medijima u Crnoj Gori, otpisom duga prema

⁸ Izvještaj za 2011. godinu obuhvata i podatke o dodijeljenoj državnoj pomoći u sektoru poljoprivrede iako za ovu oblast važe posebna pravila u skladu sa SSP-u. Popis državne pomoći sadrži detaljne informacije o pojedinim korisnicima pomoći u okviru navedenih programa.

⁹ Podaci o korisnicima i iznosima dodijeljene državne pomoći mogu se dobiti uvidom u Inventar državnih pomoći.

Radio-difuznom centru 1.655.446,82 i Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost 492.727,99 eura.

U tabeli 13 u okviru instrumenta A2, dodijeljena je državna pomoć u iznosu od 3.233.336,56 eura. Navedena pomoć se odnosi na sektor saobraćaja i predstavlja otpis duga Montenegro Airlines-u.

U tabeli 13 u okviru instrumenta B1 dodijeljena je regionalna pomoć u iznosu od 787.000,00 eura. Pomoć je dodijeljena Kontejnerskom terminalu, na osnovu programa koji je dostavilo Ministarstvo saobraćaja i pomorstva. Navedeni iznos predstavlja neto element pomoći za kredit dobijen od strane EBRD-a u iznosu od 4.000.000,00 eura.

U tabeli 13 u okviru instrumenta C1 dodijeljena je državna pomoć u iznosu od 1.477.628,48 €. Cjelokupan iznos pomoći dodijeljen je u okviru horizontalnih pomoći i to:

1. Zapošljavanje – 111.251,88 eura (pomoć dodijeljena u okviru Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori Zavoda za zapošljavanje).
2. Mala i srednja preduzeća – 1.366.376,60 eura (pomoć dodijeljena na osnovu Godišnjeg programa rada IRF-a za 2011. godinu i Šeme stimulisanja preduzetništva opštine Podgorica).

U tabeli 13 u okviru instrumenta C2, dodijeljena je državna pomoć u iznosu od 30.240.663,20 eura. Cjelokupan iznos pomoći dodijeljen je sektoru čelika i prikazan je kao razlika između plaćenog iznosa nastalog aktiviranjem garancije i iznosa obračunatog kao ekvivalent subvencije u Rješenju Komisije za kontrolu državne pomoći (akt broj 01-5/1 od 3. februara 2010. godine).

U tabeli 13 u okviru instrumenta D, u 2011. godini dodijeljena je državna pomoć u iznosu od 5.091.800,00€ eura.

Horizontalna državna pomoć dodijeljena kroz ovaj instrument iznosi 1.622.500,00 (navedeni iznos predstavlja garanciju izdatu FEP-u u okviru Plana restrukturiranja u iznosu od 1.500.000,00 eura, ekvivalent subvencije za garanciju izdatu privrednom društvu Javorak u iznosu od 70.000,00 eura i ekvivalent subvencije za garanciju izdatu privrednom društvu Lenka na osnovu Plana sanacije, u iznosu 52.500,00 eura).

Sektorska državna pomoć dodijeljena u okviru ovog instrumenta iznosi 3.469.300,00 i ista je dodijeljena za:

1. Saobraćaj – 278.000,00 eura. Navedeni iznos predstavlja ekvivalent subvencije garancija izdatih Montenegro Airlines-u za kredite kod Hipotekarne banke i NLB banke.
2. Finansijske usluge – u iznosu od 3.191.300,00 eura. Navedeni iznos dodijeljen je na osnovu Programa otklanjanja štetnih uticaja i zaštite bankarskog sektora od posljedica svjetske ekonomske krize i očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti i Garancijske i kreditne šeme.